

ZLATKO TOMIĆ

MISAONI SLAPOVI

HRVATSKI I MAKEDONSKI AFORIZAMI

Zlatko Tomić

MISAONI SLAPOVI

Zbirka hrvatskih i makedonskih aforizama

Nakladnik
Udruga hrvatskih aforista i humorista
<https://uhah.hr>

Copyright © UHAH i autori

Za nakladnika
Mladen Vuković, predsjednik
mladen.vukovic@hrt.hr

Uredništvo
Zlatko Tomić – glavni urednik
Vasil Tolevski, Dražen Jergović, Miroslav Vukmanić
Mladen Vuković, Luka Bezić

Naslovница i grafička obrada
Luka Bezić

Prijevod
Vasil Tolevski, Zlatko Tomić

Lektura
Mario Blagaić

Tisk
Booksfactory.hr

Zlatko Tomić

MISAONI SLAPOVI

Zbirka hrvatskih i makedonskih aforizama

Split, 2022.

Knjiga je financirana iz Fonda za kulturu Društva hrvatskih
književnika

CIP zapis dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i
sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001151273

www.nsk.hr

ISBN 978-953-48353-4-0

BJELOKOSNA KULA OD KARATA

*Nemoj reći da su stvari prolazne, jer svaki
od naših trenutaka najavljuje vječnost.*

Buddha

Postoji povijest svake misli, kao što i njihovo uobličenje u nešto sistematičnije, cjelovitije a jezgrovitije, ima svoju povijesnost, usustavljenost koja je bliska realnosti, a opet je od nje udaljena dovoljno daleko da se ta realnost vidi u zamagljenim konturama, percepcijskim kontrastima, bizarnim apodiktičnostima, donkihotovskim snohvaticama.

Kada mi se u glavi javila misao o potrebi stvaranja jedne ovakove zbirke, ni sam nisam bio svjestan koliko bjelokosne kule znaju biti neosvojive, nerušljive, neodgonetljive. Našao sam se na vjetrometini do koje su se, kroz cerek, urlike i jezive stanke tištine probijali zahropljeni, prošumljeni, neuzdrhtali glasovi o tome kako se narod (svaki narod) zaboravio smijati, kako je pauperiziranu mnoštву preko glave literarnog makijavelizma, kako u agresivnom, nezaustavljivu naletu tehnologizirane svijesti jedna rečenica, nadošla iz tko zna kakovih duhovnih dubina, neće promijeniti ništa u toj sputanoj svijesti „zarobljena uma“ i, na koncu, kako uzalud tratim vrijeme i besperspektivno kucam na otvorena vrata.

Tå zar ne vidiš da su svi humoristični listovi ugašeni, zar ti nije jasno da aforističke zbirke imaju prođu kao i priručnici o košarkaškoj igri u svijetu Liliputanaca, itd., itd.... Zašto si slijep kod zdravih očiju?

Ja slijep kod zdravih očiju? Ne, gospodo, vi ste, na žalost, zdravi kod slijepih očiju! Vi u ruke uzimate zbirke, koloplete, rukoveti

aforizama, tih đavolje dovitljivih osmislica, uz blagi smiješak ih prelistavate, nehajno odlažete na stol koji hrastovskomemorij-skom snagom uma pamti i sretnije čitateljske dane provedene za njim, sretnija češanja o njegove rasklimane drvene noge onih koji su, sjedeći na vatri svoga duha, klizili niz led duhovne bezdušnosti. I da, naravno, gospodo moja draga, vi i ne znate koliko ste, i kad ste površni, duboki i da će se taj neznatni kurtoazni smiješak, zapravo sitan grč vašeg lica, jednoga dana pretvoriti u nekovrsnu cunamijevsku energiju. Naime, atomskom snagom se može uništiti sve što se tako preuzetno naziva *ljudski život*, ili život na Zemlji, kako hoćete, ali će ipak u sljedećem mikro ili makromileniju *kozmički humor* iz vječnosti opet jednom iznjedriti neki mikroorganizam, neku stanicu koja će se na zdravom i svježem zraku htjeti nasmijati tom najblesavijem izumu ikad viđenom među zvijezdama, a koji se, najpreuzetnije što je moguće, naziva *civilizacija bez kulture*.

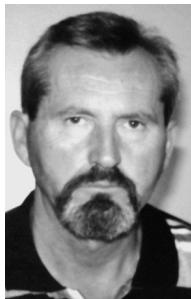
No, zapleo sam se, priznajem, nepromišljeno se s vrha nečijeg pera, makedonskog ili hrvatskog, svejedno, vinuo k nekim transcedentalnim svemirskim paučinama. Stoga ću prozborigi nekoliko riječi o onoj literarnoučmaloj realnosti koja me nije ubila, štoviše, ni pokolebala; a i kako bih se sutra suočio sa svemirskim duhom, ako sam se danas suprotstavio onoj Buddhinoj misli navedenoj kao moto?

Slapove riječi, *Misaone slapove*, svojim neuništivim duhom ukapljilo je dvadeset i dvoje makedonskih i četrdeset i dvoje hrvatskih aforista. To nikako ne znači da su zastupljeni ponajbolji, no svakako su najreprezentativniji u ovom trenutku. Tamo gdje je realnost prelazila u irealnost i nerealnost, urednik se čvrsto držao vjekovite Buddhine misli, a tamo gdje su jalovost prakse i skepticizam ispunjali i jedan i drugi korpus, bjelokosna kula je, i snagom vezuvskog grotla kad je ustrebalo, bila pretvarana u prah i pepeo. Snaga vode i snaga vatre u literarnoj fikciji, kao i u stvarnom životu, u pozitivnom ili negativnom smislu, mogu imati, i najčešće imaju, jednaku snagu pa se slobodno može reći

da su te same-sebi-dostatne kule najčešće potapane u podnožju
slapova sličnih ovima koji ovdje teku.

Na radost makedonskih i hrvatskih aforista, pisaca i, navlastito,
obiжу kultura.

Zlatko Tomić

IVO MIJO ANDRIĆ (1948., Čanići, Tuzla, BiH)

Pisac, aforist, esejist, pjesnik, s dugim umjetničkim stažom što ga je opredmetio u preko pedesetak objavljenih knjiga različitih žanrova, od kojih je jedanaest aforističkih. Njegova bibliografija je uistinu impresivna, njegov rad je prepoznat i vrjednovan međunarodnim nagradama te uvrštavanjima u brojne antologije. Čovjek je koji je preživio suvremenu kalvariju Bosne, a ipak i dalje živi Bosnu, ali i svoju drugu domovinu Hrvatsku. Filozofija egzistencijalizma ga je vodila kojekakvim književnim i stavnim putevima, a svoj *genius loci* je konačno pronašao u Zagrebu u kojem već osamnaest godina živi i umjetnički plodonosno djeluje.

Na visini zadatka su samo oni koji nikada ne izvise.

Sirotinji je nebo najsigurniji krov nad glavom.

Tko prizna pogrešku, pola mu se prašta.

A tko ne prizna, sve mu je oprošteno.

Na vijest o smrti uvijek se ohladim.

Imam tešku govornu manu. Uvijek govorim što mislim.

Najviše drhtim kada se nađem između dvije vatre.

Ako se već kockate, onda barem pripazite da vam posljednja karta bude povratna karta.

U praznoj glavi pamet se najkomotnije osjeća.

Iako nam je stanje bremenito, natalitet nam i dalje opada.

Bolje sutra već je odavno ostalo za nama.

Zemlju u tranziciji ne vrijedi orati.

Nije problem što se čovjek rađa gol.

Problem je što to nekima prijeđe u naviku.

Logično je da onaj tko ne ostvari cilj i sam postane meta.

Što više podižu kamatne stope, slabije se vide tragovi novca.

Neovisnost smo stekli u ratu, a ovisnost u miru.

MARJAN ANĐELOVKOVSKI (1987., Skoplje)

Mlada aforistička snaga. Piše aforizme, satirične priče i komedije. Festivali humora u Makedoniji i inozemstvu rado ga ugošćuju kao satiričara i *stand up* komičara. Pisao je u više listova i portala na Balkanu: *Osten*, *Balkanium* i drugima. Čest je gost na makedonskim radijskim i televizijskim postajama, zaustavljen je u antologijama, višekratno je nagrađivan, objavio je i knjigu aforizama. Živi i radi u Skoplju.

Moja žena je toliko hrkala da sam je morao ubiti. Sada spava kao zaklana.

Kupio sam najbolje tablete za spavanje. Sada od radosti ne mogu zaspati.

Džihadisti su mirni ljudi, ali ponekad znaju eksplodirati!

Isuse, kako doći do večere? Ako nije tajna...

Kupio sam najskuplji konop za vješanje. Jednom se živi!

Samo poslije seksa zapalim cigaretu. Tako sam ostavio pušenje.

Čuvaо bih novac ispod jastuka, ali nemam novca za kupovanje jastuka.

Upravo sam htio skočiti u vodu i utopiti se, ali sam čuo da život nastaje iz vode.

Brak mi visi u zraku – moja žena se objesila.

Ne sijecite granu na kojoj sjedite. Nećete se imati gdje objesiti.

Pobijedio sam alkoholizam. Sad pijem od sreće.

Ubio sam čovjeka u sebi. U samoobrani.

Sa svojom ženom se razumijem i pogledom. Šteta što je očima ne mogu vidjeti.

Svi kažu da sam gluh, ali ja ih ne čujem.

Ako mislite da ste elegantno popunjeni, debelo si lažete.

JANE ATANASOV (1954., Kostin dol)

Diplomirani je ekonomist koji sanja o tome da se mudre i kratke misli počnu kontinuirano širiti „vashionom“. U tu svrhu intenzivno se bavi radioamaterizmom. Objavljivao je u bivšoj državi, objavljuje i sada na svim relevantnim portalima u zemlji i inozemstvu. Osnivač je sekcije Aforističke reprezentacije Makedonije, nagradivan je i antologiziran. Živi i radi u Kočanima.

Kad završi milovanje, počinje ratovanje.

Omrznule su mi sve igre, zbog političara koji se igraju s nama.

Nitko tko je na državnim jaslama ne radi kao konj.

U ovoj državi nedostaje ministarstvo za ažuriranje popisa postojećih ministarstava.

Samo ženino: „U meni si“, može se tumačiti dvosmisleno.

Crkva odvojena od države? Sve je to politika.

Sve što je lijepo, kratko traje – ako ne znaš šutjeti.

Uzalud je znanje moć, ako ne znaš koristiti svoju moć.

Svaki muž želi biti pijetao, pa poslije negoduje što mu partnerica kokodače.

Sve žene traže pravog. A nije li veće zadovoljstvo kad ga sama ispravi?

Šifra za otvaranje svih vrata: naš čovjek.

Skidanje kape budi lijepe osjećaje. A tek gaća!

Dobar prijatelj je istinsko blago. Naročito ako je bogat.

Umirovljenicima se lako diže gornji tlak, ali ne i donji!

JOSIP BALAŠKO (1941., Brezovica, Zagreb)

Ovaj mirni i mudri čovjek u svojoj posljednoj aforističkoj knjizi, a bilo ih je mnogo, izrekao je nešto što je potreslo i zgranulo svekoliki književni svijet pa se taj morao dobrano počešati po glavi. Balaško je rekao: „*Potkovani aforizmi* zauvijek će ostati moja najnovija knjiga aforizama.“ Pa, tako je, Josipe! Sve svjetske knjige su nove i najnovije ako su dobre, ako su aktualne, ako su analitične, razlikuju se samo po datumu objavlјivanja, a on je za njih, pa čak i za autore, nebitan. Dobro si ih (nas) potkovao, Josipe! Nastavi i dalje ispisivati uvijek nove pjesme, priče, romane i slikovnice za djecu i mlade, potaknut ćeš i nas da radimo to isto, a time ćemo svi skupa biti najnoviji, najmladi, najpotkovaniji!

Svi koji u povijest uđu na mala vrata bit će iz nje izbačeni na mjestu gdje je najtvrdi zid.

Sve smo svece vratili, ali raj još nije počeo.

Niti u jednom svjetskom jeziku nema tako dobrih izgovora kao kod nas.

Injekcija stranog kapitala zaboljet će i na koži naših unuka.

Neradnici misle da je pljuvanje u dlanove nepoštivanje samoga sebe.

Beskičmenjak će zasigurno i snimanje kičme obaviti preko reda.

Željezo postaje zlato kad se od njega iskuje motika.

Neki provode besane noći smisljavajući kako spavati na radnom mjestu.

Kad se čaša prelije, poplave su neizbjježne.

Dobro da mu je riječ zastala u grlu. Inače bi ga ugušila.

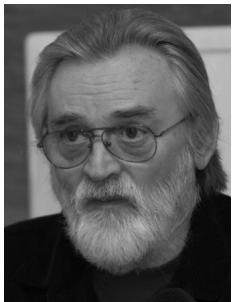
Kako će sići a da se ne posklizne, kad je prilikom penjanja podmazivao?

Poslali ste me k vragu? Hvala. Znači, mogu ostati!

Kad bi rodilište izdavalо jamstvene listove, barem bismo svi imali pravo na popravak.

Ljudi su kao dizano tijesto. Čim se netko digne, odmah ga stavimo peći.

Posljednji bračni par na Zemlji bit će Eva i Eva.

ZVONIMIR BALOG (1932., Čvrstec, Križevci – 2014., Zagreb)

Drži ga se prvakom suvremene hrvatske poezije za djecu jer je, suprotstavljajući se tradicionalnom tijeku hrvatske dječje književnosti, pisao pjesme i prozu s naglašenim humorističnim i ludičkim elementima: igrom riječima, sloganima i slikama, dosežući tako osebujnost jednog posve drugičije zamaštana dječjeg svijeta potpuno oslobođena od racionaliteta odraslih. Tom vrhunskom pjesniku, prozaiku i aforistu zbirke postaju obvezna školska lektira, a ovjenčan je i brojnim uglednim nagradama.

Bližnji prestaju biti bližnji, stoje li – preblizu.

Otkako su se država i crkva ponovno skompale, pučanstvo je iznova postalo religiozno. Vjeruje da ih samo Bog može – spasiti.

Samo što su se majmuni spustili sa stabala, počelo je natjecanje tko će se više – popeti.

Hrvata je uvijek bilo na visokim položajima. Mnogi su radili kao krovopokrivači i dizaličari.

Igrajući glavom bili smo neprimijećeni. Igrajući nogama svrstali smo se među tri prve zemlje svijeta.

Strašno je pasti s konja na magarca, a još ga je strašnije – promašiti.

To je bila jedinstvena partija. Igrala se pola stoljeća, iako se pobjednik unaprijed – znao.

Samoubojstvo je zločin u kojem napadač ubija žrtvu kada je – najbespomoćnija.

Kad đubrad zasjeda diskusije su uvijek – plodne.

Najrašireniji oblik praznovjerja je vjerovanje u se.

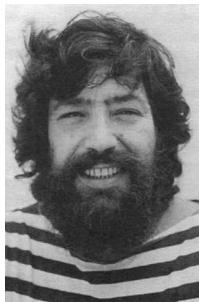
Od punog pištolja samo je prazna glava opasnija.

Samo što ju je zaključao u srce – stala je dozivati u pomoć.

Na ljubavnoj vatri ispeklo se nebrojeno volova i gusaka.

Suze su znoj — duše.

Ljudi uglavnom nisu sretni jer nastoje biti sretniji od susjeda.

TOMA BEBIĆ (1935., Split – 1990.)

Vrlo svestran hrvatski umjetnik – glazbenik, kantautor, pjesnik, aforist, slikar... performer... anarhist i humanist... a što tek sve nije radio da bi, kako je rekao u svojoj autobiografiji, došao do: „mrvice znanja kroz tisuću zvanja“. Ipak, najpoznatiji je po svojim nekonvencionalnim šansonama u kojima izražava svoju zaljubljenost u prirodu suprotstavljajući se bezdušnom tehnološkom razvoju: *Ništa mi više ni ostalo o' čista mora loze i jutra, ne čujen tvoju pismu, sivče, k vragu oni i Oktan super!* Legendarni su njegovi stihovi kojima je sa splitskih Prokurativa kriknuo protiv automobila, tih sveprisutnih žderača čistoga zraka. Znamenita je njegova zbirkica aforizama *Volite se ljudozderi* – koja nam, među ostalim, otkriva da je Toma bio i prvak ekološke osviještenosti jer je tiskana na recikliranom papiru vreća za cement.

Jedan čovjek, dva čovjeka, tri čovjeka, četiri čovjeka, ali: pet ljudi, šest ljudi... još jedan dokaz da čovjek nije tako česta pojava.

Čovječanstvo je na kraju uspjelo sebi pripremiti najotrovniju gljivu. Sad sa strahom čeka konobara.

Glupost je ženskog roda, pa je razumljivo da je muškarcima toliko bliska.

Moj rad je nemoguće platiti. Ne postoji toliko blesava novčanica.

Cigla je našminkana zemlja.

Lakat je stvorila priroda, ali mu je namjenu odredio čovjek.

Snobovi i novine drže u frižideru.

Diogenova bačva: jedina vikendica vrijedna poštovanja.

Sreća je mlada nesreća.

Rekao bih vam nešto na latinskom, ali na materinjem jeziku
sočnije zvuči...

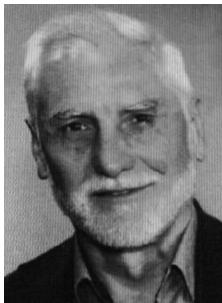
Kad ljudi počnu jesti bombardere, nestat će gladi.

Najveća čovjekova sreća je što mu je dopušteno da mora umrijeti.

Tko drugome jamu kopa, dvije sreće grabi.

Nesposoban na bezazlenom položaju čini velika djela.

Bonton je riktanje pijetlova da kukuriču prema satu.

ĐURO BEL (1953., Čakovec)

Ovaj predsjednik Zrinske garde Čakovec i član brojnih društvenih i športskih udruga ispisuje svoje aforizme na kajkavštini, što je jedna od rijedih aforističkih jezičnih varijanti, ali može unijeti i unosi „dodanu vrijednost“ u ovaj književni žanr. *Niti jeden crv sumnje nije uginuo od gladi*, reći će Đuro da ga svi govornici hrvatskog jezika razumiju, no bude li pritom u blizini neki *kajkavac*, s onim svojim šeretskim osmijehom će dodati: *Niti jeden črv sumnje je ne ferkel od gladi*.

Ne mogu razumjeti zašto žene skrivaju godine, pa nitko im ih neće ukrasti.

Koliko god podmazujemo državne aparate, neprestano škripe.

Nekad je bilo puno manje idiota nego danas. Dostojevski je jedva jednoga našao.

Da naša demokracija nije mlada ne bi toliko muških skakalo oko nje.

Majmunima ne smeta ako im je država u banani.

Žene u bračnim vodama najčešće plivaju leđno.

I daska u glavi je nekada rasla u šumi. Šumi neznanja!

Ništa nisam naslijedio i to je sve što imam.

Naša krema je premazana svim mastima.

Stare kuće i mlade žene se vrlo lako zapale.

Teško ljudima kojima su prazne ruke kada se uhvate za glavu.

Svaki dan nam pune glave, za trbuhe se moramo sami pobrinuti.

Dan ima previše minuta da bi mi svaka bila sretna.

Automobili su počeli konkurirati vozačima. I oni su prešli na alkohol.

Trbuš je mnogo pošteniji od glave, uvijek prizna da je prazan.

**MARKO IVICA BLAŽEVIĆ (1958., Blaževići,
Tomislavgrad, BiH)**

Livnjak prebivalištem, *istražuje obiteljsku lozu zbog još više grožđa*, a inače piše poeziju, haikue, aforizme, epigrame, putopise, što je i ukoričio u svojim objavljenim knjigama. U pisanju aforizama je britak i lucidan, stoga od MIB-a, i bez OIB-a i VIP-a, očekujemo i prvu knjigu aforizama.

Ne može se sabrati, a računa se na njega.

Narodu vlast ne leži. Počela je puzati.

Oni su pročitana knjiga. Sada skupljamo korice.

Smijao bih se, ali mi ne daju pjevati.

Već drugog se pitamo kako ćemo do prvog.

Slamku spasa zaboravio je na potonulim lađama.

Njegovih pet minuta osjećat ćemo godinama.

Bio je u svakavim krugovima dok nije postao središte.

Ne daju nam usta otvoriti, a toliko toga moramo progutati.

Više je zasukanih jezika nego rukava.

U onom sustavu je imao uho, a sada ima nos.

Kućni odgoj ostavio je u kući i prešao u vilu.

Nakon pravnih koraka počeo je šepati.

Prst subbine mu je bio srednji prst.

Nemam ništa protiv njihova rada jer ga nisam ni vidio.

DRAGO BOSNIĆ (1951., Opatija)

Kad vrag odnese šalu, vrijeme je za satiru, reći će hrvatski aforist i pjesnik Drago Bosnić, rođenjem Opatijac, a življenjem Zadranin. Okušava se on i u proznom stvaralaštu, piše i tekstove za glazbu. Objavio je dvije zbirke aforizama i tu ne misli stati – dok vrag ili đavo vrate šalu, još će mnogo satiričnih uspješnica izaći ispod Bosnićeva pera. E, pa, junačka desnica (ili ljevica) ti i pero sokolovo, Zadranine!

Ne možete istinu skresati u lice onima kojima ste uvijek iza leđa.

Lažni sjaj bode oči.

Najplodnije tlo za mržnju je pepeo ljubavi.

Narod najviše stenje zbog onih koji se ne oslanjaju na njega.

Ruka je čovjeka izdignula iznad životinja, a lakat je neke izdignuo iznad ljudi.

Često vas nastoje povući za nos oni koji vam nisu ni do koljena.

Najduže traju neuzvraćene ljubavi.

Kad vrag odnese šalu, vrijeme je za satiru.

Znanstvenici se trude da roboti što više sliče na ljude, a političari da ljudi što više sliče na robote.

Najteže se poskliznuti gdje je sve podmazano.

Da bi se žena i muž našli na pola puta, obično muž treba prijeći veći dio puta.

Crne ovce su vjesnici napretka.

Dobro je imati čistu savjest i dva svjedoka.

Dovoljan je jedan divljak pa da nastane džungla.

Stvari se etiketiraju prije, a čovjek poslije prodaje.

IVAN BOŽDAR (1936., Gradište, Županja – 2020., Zagreb)

Ako je ljubiti grijeh/Tvorče moj svemogući/daj da pokoru/s voljenom vršim/u tvojoj nebeskoj kući., stihovi su koje je ispisao ovaj svestrani hrvatski umjetnik: dramatičar, putopisac, feljtonist, aforist, autor mjuzikla, SF pisac. Uvršten je u osnovnoškolske udžbenike, prisutan u raznim tiskovinama, izvođen na radiju i televiziji... Posebno je emotivno bio vezan za svoju rodnu Slavoniju, Šokadija je bila trajno izvorište njegovog poetskog i prozognog nadahnuća.

Što je zrnce pijeska? Ništa – dok ti ne padne u oko.

Sve je opasnije izići u mrak, a tek na svjetlo!

Brzinu jezika obično plaćaju zubi.

Kad čovjek ima komad kruha, rado će ga podijeliti, ali čim ima dva, odmah bi trgovao.

Ako brzo zaboravljate što ste htjeli reći, niste senilni nego – sretni.

Čovjek se čitavog života bori protiv vlastitog zdravlja, i redovno pobjeđuje.

Prošlost vuče čovjeka za jezik, a sadašnjost za nos.

Kad čovjek plane, gase ga državnim aparatom.

Mnogi kroz život prolaze kao vjetar. Samo užvitlaju smeće.

Lako je kažiprstu prijetiti – kad iza sebe ima cijelu šaku.

Ni vrata neće pisnuti dok ih podmazujete.

Korov najbrže raste na asfaltu.

Golema ljubav prema hrvatskom narodu pomnjiivo je raspoređena i dobro se čuva u stranim bankama.

Bog je naš samohrani Otac.

Da smo podizali djecu kao čaše, bilo bi manje veselja, ali više radosti.

IVAN BRADVICA (1949., Veljaci, BiH)

Rođen pokraj Ljubuškog u Bosni i Hercegovini, ovaj hrvatski aforist ponekad i nije baš „ljubak“, što bi se kolokvijalno moglo prevesti i kao: na prvu shvatljiv, odmah dopadljiv, komercijalan i sl., ali to nimalo ne smeta onom najizvornijem bitku aforizma, a to je da je on, prije svega, misao (osmislica kako lijepo Bradvica naglašuje), a misao koja je duboka, koja je filozofična, koja je istinoljubiva, može u sve književne žanrove, pa i u aforizam. A Bradvićine osmislice su upravo takve, gotovo da imaju svoj vlastiti meta jezik. Objavio je brojne zbirke poezije, a mnoge od njih je i *osmislicama* osmišljavao.

Tko bježi od sebe ostavlja prazninu ma gdje stigao.

Idealan brak je kad se ne zna tko je kome veći sluga.

Civilizacija je penjanje na brdo znanja s pogledom na planinu neznanja.

Tko je veći siromah manje prosi.

Samo sjemena sjeme svjedoči vrijeme.

Svjetlo svijeta je nenasilna istina.

U ničemu je sve.

Biti uspješan je preživjeti dok ti se živi.

Za dug život potreban je i začin gluposti.

Poželjna je bilo koja zabluda koja održava život.

Život je draga varka.

Lovac koji hrani divljač ima što loviti.

Od svih civilizacijskih jarmova najteže se podnosi vlastiti.

Stavi masku, glumi razumijevanje.

Kad je ruka u džepu, džep više nije prazan.

LJUPKA CVETANOVA (1976., Kočani)

Nomen est omen. Ljupka i lijepa „i prenježna za britke aforističke sentence“, rekli bi makedonski cinici, ali treba imati na umu da će prije drugog velikog potopa još mnoge brijege tiha voda odroniti. Diplomirana je filologinja, objavljivana, nagradjivana, „ukoričena“, njeni aforizmi su i u Americi objavljivani. Živi i radi u Štipu.

Izaći ćemo iz krize. Evo, već pakiramo kofere.

Tko će ostati kod kuće kad uđemo u Europu?

Lako ćeš dosegnuti vrh – savij se.

Da sam znao više, i ja bih šutio.

Najlakše je napisati povijest. Svi svjedoci su mrtvi.

Mi smo snažna nacija. Nema uvrede koju ne možemo prešutjeti.

Hrabri ratnici ginu. Kukavice prežive i pišu povijest.

Ne plaši ih to što država tone. Imaju jahte.

Lete glave. Povijestispisuje novo poglavlje.

Više ni budale ne ginu za ideale. Eno ih, liječe se na funkcijama.

Puni ste sebe. Zato ste prazni.

Bog nam pokazuje put. Davao – mogućnosti.

Nijedan svetac nije odbacio oreol.

Govor tijela nema prijevod.

JOZO ČIZMIĆ (1958., Split)

Redoviti profesor na splitskom Pravnom fakultetu i sjajni aforist Jozo Čizmić dokazao je da znanost i umjetnost mogu, i trebaju, ići ruku pod ruku jer to su dva lica iste medalje koja, sama za sebe, mogu задржати jednak sjaj, ali su, kao takvi, više podložni artificijelnosti i prolaznosti. Objavio je više i znanstvenih radova i knjiga aforizama, nagrađivan.

Čeka nas teška jesen. Ona nikad ne bira godinu.

Naši su političari vrijedni i pošteni. Čast iznimkama.

Svi se naoružavaju. Sigurno će pregovori.

Od sve arhivske građe na prvom mjestu su mi arhivska vina.

Kad vidim tko sve pretendira na vlast, sve se nadam da je „skrivena kamera“.

Nikad ne vjeruj muškarcu s brkovima niti ženi bez brkova.

Od svih odjevnih predmeta žene najbolje grijе – prsten.

Mi smo jedini narod kojemu je prošlost neizvjesnija od budućnosti.

I prevarantima je sve teže naći poštenog čovjeka.

Nisam totalno nesretna osoba. Neke mi nesreće još nedostaju.

Domovina bi se puno bolje osjećala kada bi je neki manje voljeli.

Ako nema loših žena, dobre su i dobre.

Liječnik mi je rekao da sam podvojena osoba. Ali mi mu ne vjerujemo.

Neki se umjetnici služe pseudonimom kako ne bi blatili svoje ime.

Dobro su nam poznate namjere neprijatelja, ali ne i naše.

VITOMIR DOLINSKI (1961., s. Jablanica)

Kako bi to izgledala makedonska aforistička vrsta kada u svojim redovima ne bi imala jednog novinara? Čest je gost u tamošnjim televizijskim emisijama. Satirom se bavi još od „siromašnih studentskih nogu“, objavljivao je u mnogim listovima bivše države. Na građivan je na festivalima humora u Makedoniji. Živi i radi u Strugi.

Povijest svih balkanskih naroda je ista. Jednostavno ne znaš tko je od koga prepisivao.

Makedonci, u prosjeku, češće mijenjaju državu nego vlast.

Mi smo narod s dvostrukim identitetom. Po majci nasljeđujemo jezik, a po ocu – šutnju!

Solun je naš! Za Skoplje se još uvijek pregovara.

Neki su majmuni ispali lukaviji, evoluirali su u – neljude!

Ako želiš probuditi jedan narod, nauči ga sanjati!

Naš Robin Hood je pragmatičniji. Lakše se krađe od siromašnijih.

Neprijatelj je na koljenima! Briše s nama pod.

Uskoro ćemo svi jednako gledati na situaciju. Samo da poizvadimo oči.

Danas je lako prepoznati prazne ljude. Osjećaju se, nekako, ispunjeno.

Na balkanskom drveću nije bilo majmuna. Evoluirali su panjevi.

Ne diraj lava dok spava, niti vola dok je na – funkciji!

Sve dok su nam muhe većina, morat ćemo jesti govna.

Ne pretjerujte sa silikonima. Počeo sam miješati babe i žabe.

JANDRE DRMIĆ (1955., Vrilo, BiH)

Jandre, profesor hrvatskog jezika s prebivalištem u Zagrebu, sam je vrh hrvatske aforistike, genijalni sa-moironik koji za sebe kaže da je objavio desetak ti-suća aforizama kod raznih izdavača pića, a jedini na ovom planetu je zapazio da se Eskimi u potaji bave maslinarstvom. Nagrada se nadobivao, no, one mu, zapravo, smetaju jer razbijaju njegovu iluziju da je raskoši njegova talenta dorasla samo jedna nagrada, a to je plaketa za *dugovječnost ljenčarenja*.

Pišem knjige jer je to jedini način da bude onako kako *ja* kažem.

Naše je sudstvo toliko neovisno da na njega ne utječu čak ni svjedoci.

Svi negdje žure, trče, rade... moram dokoličariti za petoricu.

Moj cilj je ne doći na start.

U mojoj kući se zna red. Djeca su na prvom mjestu, a ja sam odmah poslije mačka.

Smišljam priču o smrti. Već imam kostur.

Talent je 1%, a rad 99 % umara.

Imati ili biti. Bit će da je imati.

Ljudi su u pustinji stvarali gradove, ali i gradovi u ljudima pu-stinje.

Nemam predrasuda. Jednako me živcira ženina sestra kao i se-strina žena.

On piše nadugo, naširoko i nažalost.

Žene kojima cvjetaju ruže sigurno ne žive s vrtlarima.

Satira je nemoćna nadmoć.

Kod individualnog ludila čovjeku se oduzima oružje, a kod kolectivnog se dijeli.

Imam košulju tako staru da je već treći put ušla u posljednju modu.

ZVONIMIR DRVAR (1932., Osijek – 2013., Zagreb)

Kao što je teniska igra reducirana na tri poteza, ali savršeno izvedena, tako je i aforizam sveden na tri riječi, ali brilijantne. Smatramo da ova usporedba nije neprimjerena kada je ovaj legendarni hrvatski književnik i aforist u pitanju, jer upravo on je podučavao mlade tenisače i zadivljivao sav ostali svijet svojim humorom. Pedeset godina je djelovao kao neovisni književnik postižući u ono svoje vrijeme, a po današnjim mjerilima, goleme naklade (u tisućama primjeraka) svojih aforističkih knjiga. Vukmanić je lijepo rekao da je bio „poskričečki čitan u studentskim klupama, navođen među zaposlenicima na radnom mjestu i prepričavan u umirovljeničkim šetnjama.“

Nitko ne može biti gluplji od samoga sebe.

Svi ljudi kupuju knjige. Nitko nije lud priznati da je nepismen.

Otac je imao tri sina. Dva su bila pametna, a treći je živio na njihov račun.

Promatrao sam stražnju stranu televizora i mogu vam reći da je s te strane manje dosadan.

Sudeći po nekim kompozicijama, izgleda da kompozitori svoje note miješaju lopatama.

Za njega se moralo naći mjesto. Sada radi kao poljoprivredno-baletni stručnjak.

Zahvaljujući gigantskim koracima znanosti, politike i tehnike, uskoro ćemo osim mlijeka u prahu imati i zemaljsku kuglu u prahu.

Nije istina da nam u kazalištu, na radiju, na filmu i na televiziji rade veze. Odakle nam onda bezvezna ostvarenja?

Ako bacimo pogled na život – pogreb je promocija.

Na grob ću mu posaditi tužnu vrbu. Zašto i ona jednom ne bi bila radosna?

Volio bih da me se sjetite minutom smijanja.

Puževi sa sprintericama.

U modernom velegradu čovjek izgleda kao komadić pokvarenog mesa na asfaltu.

Nemojte biti genij, kamenovat će vas sitnicama.

Iz svemira Zemlja vjerojatno izgleda kao neka plantaža budala.

NAĐAN DUMANIĆ (1962., Split)

Trenutačno je dopredsjednik Udruge hrvatskih aforista i humorista. Inženjer je strojarstva, radi kao profesor. Nema gdje ga nema: piše pjesme, priče, eseje, humoreske, dječje igrokaze, aforizme; konzultant je na rječnicima splitskog govora, crta karikature. Jednom davno pročitah njegovu (nagrađenu) priču kako je motivirao svoje đake da sami izrade – automobil! Sjajno! Istaknuti je dionik humoristične emisije *Kad se smijah tad i bijah*, gdje pod povećalo svog britkog humora stavlja sve „političke đake“. Objavio je zbirku aforizama.

Oženio se nakon potresa mozga, do tada je razumno razmišljao o braku.

Izvjesno je jedino da je život neizvjestan.

Izgleda Vau, a i ponaša se kao kuja.

Istini za volju, sve je manje volje za istinom.

Stranačkog nivoa, ali ispod političke razine.

Spada li i moralna pljuska u samoozljedivanje?

Krije li se u crnki bijela vrana, a u plavuši crni labud?

Slušaju moj humor, a smiju se sebi.

Budi ono što nisi jer to sigurno jesi.

U rubrici *seksualni život* napisao je – samodostatan.

Kad je u pitanju veličina, vrlo je sitničav.

Ona mu je zakon pa sad traži rupu u zakonu.

Zamro je od oživljavanja.

Hrvatska je prokockana. Otuda na našem dresu kockice.

Čovjek na mjestu, nažalost, prvi izgubi to mjesto.

ACO ĐORGIEV (1970., Strumica)

Ako je itko sposoban prenijeti umijeće pisanja aforizama na mlade, onda je to svakako naš Aco. Zaposlen je u Općinskoj ustanovi za djecu i mlade u Stremici, zastupljen je u antologiji inozemnog i makedonskog aforizma, kao i u antologiji pisaca strumičke regije. Pokupio je i neke nagrade na festivalima humora u Makedoniji. Živi i radi u Stremici.

Savjet se ne prima od svakog čovjeka. Ne vrijedi od zelene tikve skupljati sjemenke.

Neke žene su da ih zgrabiš i bježiš. A neke su – samo da bježiš.

Ako u današnjem vremenu nemaš hemoroide, to znači da ti je sreća u stražnjici.

Mislio sam da je ona našla nekoga za stalno. Ispalo je da je to samo ugovor o djelu.

Točno je da žensko i muško mogu biti samo prijatelji. Na Facebooru.

Mi nikako da dosegnemo rodnu ravnopravnost. Do kada će dame birati prve?

Život je cirkus. Kad bismo barem znali tko je pravi klaun, a tko lažni mađioničar.

Ne treba stavljati sve ljude u isti koš. Neki su za kantu.

Čitam znanstvenu literaturu. Nemam pametnijeg posla.

Ženinu sestru promatram kao crnu lopticu u biljaru. Ne smijem je taknuti.

Kad klekneš pred djevojkom da je zaprosiš, već si definirao svoj položaj u braku.

Susjeda nema dlake na jeziku. Druži se samo s depiliranim muškarcima.

Ne, draga, ne možemo sanjati zajedno. Mnogo hrčeš.

Mnogi bračni partneri nemaju tajni jedno pred drugim. Osim lozinke na društvenim mrežama.

Onima koji traže kruha vrh pogače, nemojte ni brašno davati u zajam.

NATAŠA ĐORĐIJOŠKA ĆURČISKA (1985., Delčevo)

Još jedna mletačka, talentirana, krasna dama makedonske aforistike. Aforizme objavljuje na portalima u svojoj zemlji i u inozemstvu, sudjeluje na festivalima humora, antologičari je rado uvrštavaju u svoje knjige. Živi i radi u Pehčevu.

Kad policija odmara, odmaraju i lopovi. Rizično je krasti bez zaštite.

Deratizacija u parlamentu nije moguća. Poslanici imaju imunitet.

Narod koji živi od obećanja mnogo obećava.

Kod nas nitko ne vjeruje u legendu o Sizifu. Političari nisu ostavili ni kamen na kamenu.

Nekad smo jeli, a danas jedemo tri puta dnevno.

I strijelac je čovjek od krvi i mesa. Isto kao i meta.

Nije točno da vođa ne pokazuje osjećaje. Zaljubljen je u sebe.

Jednom se živi. Život je skupa stvar.

Mi smo stara nacija. Fosil do fosila.

Ispred kontejnera nema građana prvog i drugog reda. Tamo su redovi beskrajni.

Vođa je inspirativna osoba. Ali samo za sudske budale.

Obećali su da će iskorijeniti kriminal. Dakle, onaj na vrhu će ostati.

Zakopali su sjekire. Neka im je laka zemlja.

I štap od lopate ima dva kraja.

MILE ĐORĐIJOSKI (1957., Kičevu)

Svestran je i iskusan satiričar i humorist jer se njegov interes proteže od aforizama i satiričnih priča, preko humoreski i monodrama do kabaretskih predstava i radio-drama. Objavio je više knjiga, nagrađivan je u Makedoniji i izvan nje, prevoden je na nekoliko svjetskih jezika. Živi i radi u Delčevu.

Diplomirao sam, magistrirao i doktorirao u jednom danu. Nisu imali vratiti mi kusur.

Bog je prvi počeo zagađivati Zemlju. Stvorio je čovjeka.

U rukama nepismenih i bestseler je toaletni papir.

Diktator se najudobnije osjeća u fotelji od ljudske kože.

Idealno nakićeni životopis: koliko mrlja, toliko odlikovanja.

Na Balkanu se lula mira umjesto duhanom – puni barutom.

Pljačke naših političara nisu filmske. Oni ne glume dok kradu.

Jedni kukaju, drugi plaču, treći stenju... Takve slobode govora nema nigdje.

Kod nas đavao ne dolazi po svoje. Tu je svatko svoj na svome.

Ne zna se tko je sve stao na put kriminalu. Identifikacija je u tijeku.

Psihijatru ne trebaju ići političari, već oni koji glasaju za njih.

Izgubio sam glavu. Molim poštenog nalaznika da mi vrati kapu.

Mi smo velika zemlja. Tu nijedan zakon ne vrijedi na cijelom teritoriju.

Koliko su duboki korijeni naše demokracije, najbolje znaju oni koji su je pokopali.

U našoj obitelji se jede tri puta. Danas ja, sutra žena, preksutra djed.

Ne znam što će jesti sutra. Nisam prorok.

Na Balkanu nema smrtne kazne. Tu smo svi osuđeni na doživotnu robiju.

Nije vrijeme za nove diobe. I stare dobro funkcioniraju.

Mole se političari da više ne daju sve od sebe. U govnima smo do guše.

Kad se prodaje država, narod ide gratis.

Nevin je kao janje. Bit će od njega dobra ovca.

Za sve su krivi majmuni. Nisu upotrebljavali kontracepcijska sredstva.

RISTO FILČEVSKI (1950., Strumica)

O tome kako najbolje objediniti aforizam i karikatuру te se na taj način cjelovitije humoristično izraziti, mogao bi nam najbolje sam Risto govoriti. Sudjelovalo je na nekoliko izložaba karikature u Makedoniji, objavljuje aforizme na elektroničkim portalima kod kuće i inozemstvu, i isto tako nagrađivan, u zemlji i svijetu. Zastupljen je u antologijama. Živi kao umirovljenik u Strumici.

Slavimo dan glazbe. Sviraju nam crijeva.

Uzalud satiričari „jedu govna“. Oni i dalje jedu za švedskim stolom.

Nad Makedoncima rade obdukciju dok su živi. Provjeravaju zašto još nisu mrtvi.

Pročitao je *Smrt u Veneciji*. Umro je u Makedoniji.

Makedonci su obilježili Dan izbjeglica bježeći iz Makedonije.

Baksuz sam. Kad gledam tučnjavu, i ja dobijem batine.

Dokazao je da ima muda. Otišao je na *Paradu ponosa*.

Za sirotinju je svaki dan – najduži dan u godini.

Za makedonski cirkus vam ne treba diploma. Dovoljno je biti partijski klaun.

Nema potrebe prisluškivati narod. On šuti kao riba.

Njegova riječ i željezna vrata otvara. Svi zubi su mu plombirani.

Najlakše se razmišlja u tami. Nitko ti ne može pročitati misli.

Kod nas je opasno misliti. Osobito ako razmišljaš glasno.

Oni su stvarno brzi trkači. Nikako da ih stigne – odgovornost.

Otkrili su me putem DNK. Dijete sam sirotinje.

ZLATKO GARVANOVIĆ (1961., Vinkovci)

Prvi predsjednik Udruge hrvatskih aforista i humorista, čovjek izuzetno vedra i pozitivna duha. Objavljuje zbirke aforizama i poezije, bavi se fotografijom, slika, oblikuje skulpture od čelika, sklada, svira gitaru, a otkako su mu u kolovozu 2022. godine u Splitu ugrađena dva stenta, u glazbenom smislu polako prelazi na *heavy metal*.

U industriji nam je ostao još samo jedan neparni stroj.

Tekstilna industrija nam je uništena. Čak nam ni mačke više ne predu.

Bog je čovjeka potjerao iz raja, a čovjek Boga sa Zemlje.

Bludne radnje su otvorene svaki dan.

Kada je kriza, kupujem kruh bez filtera.

Od malih nogu ima velika stopala.

Samo pijanac može u pustinji preživjeti bez vode.

Vjenčani listovi brzo požute.

Na pregledu prostate osjetio je prst sodbine.

Taj se i rodio preko veze.

Dok se brije, ide mu pjena na usta.

Baca se ne posao, ali nikako da ga pogodi.

Toliko je moralan da niti vrijeme ne želi iskoristiti.

Građani sve više bacaju pogled na smeće.

U životu je uvijek kasnio, ali umro je na vrijeme.

GEORGI HADJI-VASKOV (1947., Skoplje)

Da se sredovječni makedonski aforisti ne bi osjećali nešto važniji i stariji od svojih godina, pobrinuo se Georgi Hadji-Vaskov, umirovljenik iz Skoplja koji je, naoko apsurdno, jedan iz one skupine autora koji su nositelji nove satire u Makedoniji! Da, naravno, godine su samo broj, a kad nam to svojim *curriculum vitae* potvrdi netko poput Georgija, koji je dvadeset godina imao stalnu rubriku aforizama u *Ostenu*, onda mu bez zadrške moramo vjerovati.

I mi smo po nečemu prvi u svijetu. Sami sebi podmećemo trojanske konje.

Poznato je da je Balkan bačva s barutom, ali se ne zna da ta bačva nema dna.

Površni ljudi i dalje su na površini društva.

Najveću visinu dostižu oni koji slobodno koriste krila.

Ako nemaš u glavi, moraš imati u džepovima.

Da bi doživio starost, moraš znati iskoristiti mladost.

ABDURAHMAN HALILOVIĆ (1958., Koraj, BiH)

Već više od tri desetljeća živi i radi u Rijeci. Njegovi aforizmi su toliko dobri da im je teško naći *Ahilovu* (Halilovićev nadimak) petu, a ako je netko i pronađe, zaboravlja da su to one pete koje su bile neoprezne kada su prizivale vjetar pa su aterirale u konstataciju, stih ili nešto drugo što se udaljuje od aforizma. Objavio je više knjiga aforizama, više puta je i nagradivan.

Čistačicu su odvezli u bolnicu – bila je blijeda kao krpa.

Toliko je bio pametan da je napravio budalu od sebe.

Puste želje ni bunar ne prima.

Koji god nađem izlaz iz krize – svaki je zatrpan.

Sinoć se odigrala drama u gradskom autobusu – izveli su je glumci putujućeg kazališta.

Da ovdje postoji pravda – ni sluga Jernej više ne vjeruje.

Onaj što se napio kao zemlja odletio je na nebo.

Ubili su nam svaku nadu. Ne znam kako je preživjela ova posljednja.

Ne znam zašto meni godine čine svoje kad ja njima ne činim ništa.

Da nisam sav svoj, reklo mi je i moje *ja*.

Rano je o tome govoriti, a kasno šutjeti.

Ti što mi se penju na glavu, ne silaze mi s pameti.

Vrijeme ne radi za nas; zaposlilo se kod drugog poslodavca.

Neki su digli i sidro... na kredit.

Kola su samo čekala nas da krenu nizbrdo.

ZDRAVKO HORVAT (1946., Dalj – 1998., Zadar)

Pod pseudonimom Zdravac, Horvat svoje aforizme objavljuje još od svojih gimnazijskih dana. Jedan je od osnivača Hrvatskog društva karikaturista, priredio je izložbe aforizama; veseljak, ljubitelj glazbe, dobrotvor (za vrijeme Domovinskog rata skupljao je humanitarnu pomoć i odnosio je u izbjeglička naselja, a braniteljima je na položaje slao aforizme i karikature poznatih hrvatskih karikaturista). Svoju knjigu aforizama nije dočekao jer ga je preteklia ona kojoj je poručio: *Na mojemu grobu samo se ja imam pravo smijati*. No, mi smo je, srećom, ugledali, postumno, premda i *poslije nas pokop*.

Kad obradimo sva minska polja, tek ćemo onda posijati mržnju.

Birokracija je osigurala budućnost. Svi smo naručeni za sutra.

Kad me nađeš u pepeljari, znači da sam popušio svoje.

Najviše životnih ljepota i čari pokvarili su matičari.

Žena mi se gadno umiješala u brak.

Čovjek, kako to gordo čuči!

Ako promašim demokraciju, dolazim sljedećom.

Državni aparati su uvijek pod jamstvom.

Nisu vode zagađene, nego su zagađenja razvodnjena.

I danas će neki simbolično otkidati od usta.

Beethoven je bio toliko samokritičan da je oglušio i na vlastita djela.

Mnoge sam prepoznao i u svojoj gluposti.

Taj ni na lutriji ne može dobiti žuljeve.

Toliko sam slab da te volim iz sve snage.

Meni su dani odbrojani noću.

DIMITAR ILIEV VILAZORSKI (1953., Veles)

Da su makedonske umirovljeničke aforističke snage jake, potvrđuje i Dimitar koji piše aforizme, epigrame i satirične priče, objavljene u njegovim vlastitim i koautorskim knjigama, ali i u časopisima i drugim publikacijama. Prevoden je i na strane jezike. Živi u Velesu.

Aforizam je strašna stvar. Naročito za one koji se ničega ne boje.

Rasteretite aforizam od viška riječi. Da dobije na težini.

Ne mogu baciti pogled na svjetlju budućnost. Zatvoren sam u tamne ćelije prošlosti.

U pravu su susjedi. Mi smo kao izmišljeni narod.

Sizif još nije krenuo s kamenom. Čeka da ga netko pogura.

Da sam pamtio sve, do sada bih mnoge zaboravio.

Prvi znak da ste izgubljeni – nitko vas ne traži.

Makedonija je mjesto gdje možete pronaći sebe. Tu su svi izgubljeni.

Revolucija jede onu svoju djecu koju ne može skuhati.

Zbog energetske krize svijetla budućnost će malo zakasniti.

Operacija je bila teška, pa je kirurg morao primiti financijsku injekciju da bi se oporavio.

Mislio sam da se predaje, ali ona je samo dignula ruke od mene.

Pojeli su nas žive. Naše je samo da to progutamo.

Pregazilo nas je vrijeme, što je dokaz da vrijeme leti.

SOKOLE IVANOVSKI (1945., s.Virovo, Demir Hisar)

Drugi po starosti iz ove makedonske aforističke vrste. Do sada nije objavio knjigu, ali ima vremena, „odnija vrag prišu“, rekli bismo mi u Dalmaciji. Živi u Skoplju.

Danas sam tri puta otpjevao himnu, i opet sam gladan.

Ako želiš nasljednike koji će živjeti u slozi, ništa im ne ostavljam.

Htio bih umrijeti kao čovjek, a ne kao mrtvac.

Nije se rodio onaj koji ne će umrijeti, ali nije umro nitko koji se nije rodio.

Susjed se zeznuo. Umro je prije mene, pa me sada mora čekati.

Ne umire se uspravno, uspravno se gine.

DANKO IVŠINOVIĆ (1957., Mrkonjić Grad, BiH)

Glazbeno naobražen, pjesnički potkovan hrvatski aforist Danko Ivšinović svoje crtice, kozerije, epigrame i aforizme ispisuje u Gospiću, a onda ih odašilje u sav duhovni svijet. Za svoje aforistične i pjesničke uspješnice nagrađivan je i u Hrvatskoj i u inozemstvu. Autor je više knjiga, prevođen je na strane jezike, zastupljen je u antologijama.

Noa je prvi kapetan duge plovidbe.

Nismo mi zalutali. Ovo je naš put.

Prozovimo lopove punim imenom i zaledinom!

Više je lopova u ladicama, nego u zatvorima.

Tko umre u jesen, ne mora mijenjati gume.

Zbog štrajka željezničara propustio sam zadnji vlak.

Umro je a nije mi vratio dug. Za mene je mrtav.

Ne okreći se iza sebe jer i ovi ispred tebe rade ti iza leđa.

Veneciju nosim u srcu, a mostove u ustima.

Alimentacija je kazna za rad na crno.

Moja žena drži tri kuta u kući. U četvrtom ležim ja i držim dajinski.

Koalicije su mostovi koji spajaju Jude.

Čovjek umire samo jedanput, a pokapaju ga cijeli život.

Volim sve ljude koje ne poznajem.

DRAŽEN JERGOVIĆ (1980., Zagreb)

Trenutačno je dopredsjednik Udruge hrvatskih aforista i humorista, tvorac i urednik elektroničkog magazina za humor *Uh!Aha*, koji je i službeno glasilo Udruge. Neumorni je promicatelj humora, radom u Udrudi i izvan nje, voditelj je radionica za pisanje aforizama i sličnih kraćih humoristično-satiričkih proznih oblika. Piše sve i svašta, navlastito svašta koje je, naravno, briljantno: humoreske, anegdote, pjesme, izvrnutice, o aforizmima da i ne govorimo. Njih je ukoričio u dvjema knjigama. Živi i projektiranjem zaštite okoliša se bavi u Zagrebu.

U našem žitu je samo kukolj.

Kontejneri su mnogima besplatni supermarketi.

Njegovani nokti su ogledalo nerada.

I kad radim, opet gubim vrijeme.

Priroda je najbolje društvo.

Sve što je ružno dugo traje.

Između vjeronauka i etike čvrsto sam se odlučio za nemoral.

Recesija je – štedimo na životima.

Od svih poslova ipak je nekako najteže raditi.

Televizori sve tanji, gledatelji sve širi.

Sreća je kad smak svijeta dočekuješ prema julijanskom kalendaru.

Vozim bicikl s jednom konjskom snagom.

U pasivnoj državi aktivne su još samo tektonske ploče.

Iskoristi dan, ne propusti noć!

Oprez je majka svih propuštenih prilika.

JURAJ JURJEVIĆ (1910., Brusje – 1985., Novi Marof)

Moliti Boga znači približavati se čovjeku, ali ne čovjeku koji ne sluša u oceanima i ne govori u kapljicama, govorio je ovaj hrvatski novinar, književnik i aforist koji je napisao dvadeset knjiga, od kojih je deset ostalo u rukopisu. Čovjek i čovještvo su u središtu njegova zanimanja, stoga u svojoj knjizi Čovjek (tri izdanja) zbori: Zaista je potrebno uvijek i na svakom mjestu propovijedati kako u središtu kulture, vjere, društvenosti i rodoljublja stoji čovjek, te da jednostavno ne možemo biti ni kulturni, ni vjerski prožeti, ni rodoljubno vrijedni, ako nam glava i naše srce ne postavi čovjeka kao prvu i glavnu vrednotu!

Aforizam je zimzelena starina.

Bol je veliki i iskreni razgovor sa samim sobom.

Stid je odijelo duše.

Srce je jedina glavnica koja trošenjem postaje veća.

Bez Boga ne možemo ništa, pa čak ni nijekati Ga.

Kad se zaželim dobrih i izvornih misli, ja čitam pjesnike, a ne filozofe.

Vrijedno živi samo onaj koji zakone oko sebe čini suvišnima.

Brak je filozofija u koju treba uči bez mnogo filozofiranja.

Slušaj u oceanima, a govori u kapljicama.

Starost je mir duboke šume.

Priroda se smije cvijećem.

Odgoj je sijanje čovještva.

Rodoljubno srce ne može nitko razoružati.

Kultura je za svoga posjednika malo pravo, a velika dužnost.

Moliti Boga znači približavati se čovjeku.

PAJO KANIŽAJ (1939., Đelekovec, Koprivnica – 2015., Zagreb)

Pavao (od milja zvani Pajo) je nezaobilazna osobnost hrvatske književnosti, humora i satire pogotovo. Malo je prostora da bi se nabrojilo koje je sve književne, glazbene i filmske žanrove rabio, u kojim sve formama se predstavljao djeci i odraslima. Napisao je brojne aforističke knjige, bio urednikom dvaju humoristično-satiričkih listova, obnašao ulogu televizijskog urednika umjetničkog programa, a njegove skladbe *Vužgi* i *Hrvatski kraj* su postale narodne, što je možda i najveće priznanje za jednog umjetnika.

Jedino zatvorenici dočekaju slobodu!

Država odumire. Državnici se rađaju...

Kad se snob baca pod vlak, čeka da najđu spavaća kola.

Slaba nam je zaštita radnika na radu. Još je gora poslije rada.

Jedan je kukolj imao dobre veze i postao je pšenica.

A koliko tek novac falsificira ljude!

Složna braća kuću grade – sebi, nesložna – advokatu.

Sumnjivog pjevača i na glasoviru prati policija!

Dva su važna momenta u razvoju čovjeka: kad je stao na vlastite noge i kad je stao na vlastite kotače.

U džepu ubijenog neprijatelja našao je sliku svoje žene. I danas se još kaje što ga je ubio!

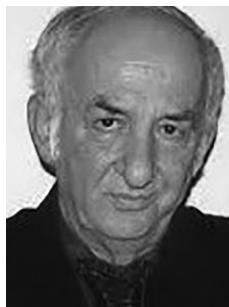
Rekao joj: „Idi k vragu!“ I ona mu prišla!

Nema vremena. Mora ubijati dosadu!

Tko tebe kamenom, ti njega cijenom kruha!

Da je na vrijeme poginuo, imao bi komforniju grobnicu nego
što mu je danas stan!

Da mislim, ne bih mislio!

IVAN KARADAK (1947., Ohrid – 2019., Skoplje)

Znameniti makedonski pisac, dramaturg i satiričar; nazivaju ga još i ocem nove satire u Makedoniji. Proslavio se televizijskom emisijom *Hihiriku* koju je uređivao četrdeset godina. Autor je mnogobrojnih kazališnih predstava, kabaretskih programa, radijskih i televizijskih drama i serija, objavio je i nekoliko knjiga aforizama. Nagradivan je na mnogim festivalima bivše države i kao kruna njegova stvaralaštva, koje je prekinula neumitna nit sudbine, došla je državna nagrada *Sv. Kliment Ohridski*.

Mnogo je povijesti ispisano u kamenu, ali i mnogo kamena u povijesti.

Gdje je džungla, najviše se penju majmuni.

Ništa ne vidim i ništa ne čujem – odlično se osjećam.

Čekajući da mu sjekira upadne u med, ostao je bez ogrjeva.

Čak i čajnik pišti kad mu gori ispod nogu.

Teško religiji u kojoj ateizam propovijedaju – bogovi.

Stočarstvo imamo u malom prstu. Znamo mutiti, musti i šišati.

Dobro vlada materinskim jezikom. Ne dâ mu mrdnuti.

Mi s plaćom izlazimo na kraj. I to dok trepneš.

Svi polaze od naroda, ali nitko mu se ne vraća.

Gušter je krokodil kojemu je prošao mandat.

Svi se brinu o radniku. Zato je radnik zabrinut.

Od svega što je trebalo žigosati, žigosali smo samo ovce i krave.

Na kojem god polju radi, vol ostaje – vol.

Iskritizirat će ga na mrtvo. Čekam samo – da umre.

Imam prijatelja vjernog poput psa. Olajava me gdje stigne.

Napravio sam lom s direktorom. Sada mi skupljaju dijelove.

Za ovce mužnja predstavlja smisao života.

Puzanjem se čak i bundeve penju visoko.

Osobni dohodak uvijek primam s osmijehom. Smiješan je.

Najviše kipova slobodi izliveno je po narudžbi tirana.

Najveću proizvodnju meda i ove godine prijavili su – medvjedi.

Na ključna mjesta ne smije se postavljati – ključar.

VLADO KARAKAŠ (1961., Podlapača, Udbina, Lika)

Profesor strojarstva u Orahovici. No, dogodi se kada i njemu da pusti *mozak na pašu* (naslov njegove zbirke aforizama) osobito onda kada izjavi da „otkako je otkrio kvizove, prilično zanemaruje pisanje jer su kvizovi daleko profitabilniji“. Moguće. Ne moguće, nego sigurno, no dogodit će se i njemu, kao i svim iskusnim kvizašima u određenom trenutku, da, npr., neće znati odgovoriti na unosno pitanje koliko je makedonskih čitatelja, po prilici, pročitalo ove njegove aforizme. Naime, zaokupljen kvizovima koji bujaju kao gljive poslije kiše, neće se moći zanimati za sudbinu ove knjige.

Bolje je biti zatvoren po prirodi nego po zakonu.

Ne kopajte po prošlosti pokraj toliko neobrađene zemlje!

Nisu nam sva kola krenula nizbrdo. Ima ih dosta u garažama.

Nije on za staro željezo. Treba mu staviti nove lisice.

Kod nas um ne caruje. Mi smo s monarhijom davno raščistili.

Teško je pobijediti u borbi sa samim sobom kad znaš s kakvim gadom imaš posla.

Mi smo osuđeni na propast. Oni nisu dobili ni dana.

Situacija je kako se kome uzme.

Neke govornike trebalo bi optužiti zbog silovanja govornica.

Tvoje djelovanje na poslu je pogubno – rekoše dželatu.

Tek kad diktatora počnu jesti crvi dolazi do promjena u zemlji.

Naš doprinos dobrom raspoloženju u svijetu je golem. Mnogi nam se smiju.

Imam predstavu o svemu, ali je zabranjena.

Godina je bila jako plodna. Niknule su mnoge sumnje.

Imati petlju je prvi korak do omče.

IVAN KATIĆ (1955., Studenci, BiH)

Zamislite li čovjeka koji na dalekom europskom sjeveru, na obali hladna Baltičkoga mora, sjedi i razmišlja kako bi bilo lijepo ustati i, kao „posljednji pješak ovoga svijeta“, propješaćiti sve tamo do topla Jadranskoga mora, usput bilježeći nježne poetskofilozofske misli u obliku aforizama, upravo ste ocrtali lik hrvatskog aforista Ivana Katića. On tu svoju divnu misao i oživotvoruje pješaćeći uz samotne staze, rijeke i planine te ga put nekoliko puta godišnje nanese u Zagreb gdje iz naprtnjače vadi aforizme ispisane na tom putu. Ma, za reći istinu, ukrca li se pritom i u neko cestovno prometalо, on u mislima opet pješaći. I pritom se čuti kao *zrno pijeska koje osjeća ocean* (naslov jedne od triju njegovih aforističkih knjiga).

Nijedan povjesni sukob se nije dobro riješio gdje postoji pobjednik i žrtva.

Riječi su odjeća na duši.

Odvajam nešto od života i šaljem ti kroz ove retke.

Smiju se na tuđi račun. Štede.

Ništa ljepšeg od razgovora u kojem se mijenjaš i ti i sugovornik.

Ako imaš unutarnje vrijednosti, ne trebaju ti vanjski dojmovi.

Sreća je ono što se na putu sreće. Hodajte polako.

I zrno pijeska osjeća ocean.

Radost je kušnja za mrzovoljne.

Jasno izrečena misao nosi u sebi i nešto neprijateljskoga.

Duše se nikad ne dodiruju, a ipak se stalno taru.

Osudio sam se na smrt; svaki dan izričem pomilovanje.

Kazna šutnjom je čelični stisak bez tragova.

Kad naše putovanje prođe, ceste postanu opet kakve su bile.

Staložene misli izlaze iz taloga duše.

ATANAS KRLEVSKI (1957., Taškent, Uzbekistan)

Ovaj duhoviti Makedonac satiru piše još od svojih školskih dana. Želeći se iskušati u još nekoj kratkoj književnoj formi (što mu kao inženjeru telekomunikacije u kasnijoj dobi neće biti teško), dohvatio se haiku stihova i tu pokazao svoje umijeće te svojim brojnim aforističkim knjigama dodao i zbirku haiku poezije. Televizijski gledatelji u Velesu imali su zadovoljstvo čuti njegovih preko tisuću aforizama, za što je dobio najviše općinsko priznanje. Umirovljeničke, ali stvaralačke, dane provodi u Velesu.

Kad se izmiješaju lončići, svi su žedni.

Šezdeset i devet mi je sretan broj. Jedanput godišnje.

Iza svake uspješne žene kriju se razočarane susjede.

Ljudski rod je u krizi. Životinje su već formirale krizni stožer.

U knjigama piše da je demokracija vlast naroda. Papir sve trpi.

Naša kultura je posebna. Nemamo opću.

Novac treba trošiti razumno. Zato su žene pronašle alternativna rješenja.

Naša specijalnost: pravimo dobro potkovane magarce.

Nekada nisam vjerovao u ono što nisam vidio, a danas ne vjerujem u ono što vidim.

Ako je žena udžbenik za muževe, ja bih učio iz različitih udžbenika.

Polupismeni sve shvaćaju bukvalno.

U kazalištu se vade maske. U životu – padaju.

Danas je najrjeda boja crvenilo od stida.

Ako žena množi muža s nulom, brzo će ga dijeliti s dva.

TONKA LOVRIĆ (1954., Ljubljana, Slovenija)

Respektabilna i svestrana hrvatska umjetnica, inače diplomirana pravnica, po vokaciji odavno predana magičnom svijetu umjetnosti, poezije, osobito haiku pjesmama koje su joj donijele vrijedne međunarodne nagrade; u deset njenih objavljenih knjiga našlo se mjesto i za aforizme. Svoju likovnu darovitost pokazala je na trideset i trima samostalnim izložbama; također modelira skulpture u glini i izrađuje nakit. Višekratno je u inozemstvu nagrađivana za svoje književno stvaralaštvo. Živi, slika, piše i umjetnički se potvrđuje u Splitu.

Kuna po kuna bunda.

Dобра маčка на узци вodi пса.

У браку с глумичком само је тресао црвени тепих.

Врата су маске наших станова. Лице су маске наших душа.

Lovac ide по лисицама у шуму, лопов у банку.

I pijesak glavu čuva.

Jedino mesari znaju cijenu mozga.

Karte su kao i žene. Dobre su uvijek kod protivnika.

Bog nikada ne šalje pismo s povratnicom.

Kamenoklesaru je i kamen svila.

Ljubav je psa dovela do lanca.

I mali čovjek ima veliku sjenu.

I metla bi na depilaciju, ali tko će mesti?

Školjke su šaptačice mora.

Strah se strahom hrani, a sreća sreću jede.

DANICA MAJNARIĆ (1949., Požeška Koprivnica)

U Požeškoj Koprivnici kod Pleternice ova samoza-tajna žena je počela maštati o lijepoj književnosti i o vlastitom literarnom izrazu, a to je kasnije uspjelo ostvarila i dan-danas s uspjehom ostvaruje u Zagrebu gdje živi i djeluje pišući pjesme, aforizme, epigrame i bećarce. *Neki spavaju na slami, a neki na lovoričama*, reći će ona nadahnuto. Mogli bismo se nadovezati na njenu misao pa reći da nitko od njih neće usnuti ako između sebe ne stisnu nekog aforista (prethodno ga uspavavši) koji bi ih mogao zasuti svojim otrovnim bodljama.

Kralj je ponudio kraljevstvo za konja. Očito je da su konji to ozbiljno shvatili.

Oduzeo mu je sva prava, a ovaj mu je podmetnuo svoju drvenu nogu.

Neki spavaju na slami, a neki na lovoričama.

Konačno je zauzeo čvrsti stav: upao je u brzovezujući beton.

Suzbijamo sivu ekonomiju sve dok nam se ne zacrni.

I početničke pogreške se s vremenom usavrše.

U nedostatku ljudi pas je postao čovjekov najbolji prijatelj.

Više se križamo u trgovinama nego u crkvama.

Prijelazno razdoblje iz socijalizma u kapitalizam je alkoholizam.

Da se ne bi umorio od stajanja, podmetnuli su mu fotelju.

Da ne bi došlo do izumiranja naroda, povećali su broj kontejnera.

Tko umije njemu dvije, a tko ne umije, njemu sve.

Bili smo im otvorene knjige, ali nisu znali čitati pa su nas zatvorili.

Koga svrbi taj se o drugog češe.

Psiholog mi je savjetovao da odbacim sve što me deprimira, pa sam odbacila vagu i ogledalo.

ROBERT MARIĆ (1958., Split – 2022.)

Objavio je mnogo knjiga, uključujući i onu aforističku, uredio na desetke tudihih. Uspjelo se bavio novinarskim poslom, no ako nešto treba istaknuti kao njegovo životno djelo, ili jedno od njih, onda su to humoristični listovi: *Berekin* (izlazio u Splitu devedesetih godina prošlog stoljeća – bio je jedan od dvojice najodgovornijih) i *Maškadur* (kaštelsko dijete kojemu je on bio i otac i majka). U ovom drugom slučaju ono „bio“ odnosi se, nažalost, na Marića jer se ugasio on, a ne list. Dobitnik je nagrade Grada Kaštela za književnost.

Kad bi smeće znalo da je smeće, samo bi se bacalo.

Naša zemlja stalno doživljava moždane udare – malo malo pa doznamo da joj je nešto oduzeto.

Položili su temelj za nove ruševine.

Kad joj otkažu vitalni organi, državu spoje na policijski aparat.

Previše istinito da bi bilo lijepo.

Ako sam čovjek od pera, ne morate me čerupati!

Ne bojte se, to je samo strah!

Mudrost je kad te pljuju, a ti mirno čekaš da im se osuše grla.

To se ne može doživjeti, to se mora ispričati.

Moj bi život bez mene bio besmislen.

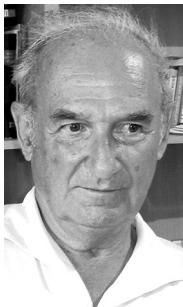
Narod je zadovoljan, sviđalo mu se to ili ne.

To je osoba jakog dvostrukog morala.

Minuta šutnje zna potrajati godinama.

Gdje su ona zlatna vremena kada su na ulici bili samo neradnici.

Mir! Ne mogu nišaniti.

VELIMIR MATUTINOVIĆ (1928., Zaostrog – 2021., Dugo Selo)

Hrvatski aforist – filozof školovanjem i određenjem, a leksikograf i slikar samoodređenjem. Kao profesor filozofije predavao je i u Pedagoškoj gimnaziji u Splitu gdje sam, još kao golobradi učenik, kod njega (*Matuna* kako smo ga od milja zvali) uočio snažnu humorističnu crtu kad je jednom istumačio nepoštovajućeg filozofa – mirno i predano, ne izazivajući nikakvu sumnju, još nas mjesec dana iskušavajući hoćemo li se „dosjetiti jadu“. Objavio je dvije knjige aforizama. *Sit tibi terra levis*, profesore.

Pomalo me intrigira pitanje: Kako se osjeća ljepota bez publike?

Kad riješimo sve filozofske probleme, moći ćemo mirnoigrati domino. A ne bismo li mogli igrati domino prije toga?

Svako „uvijek“ ima i svoje „osim“.

Ako ti je sudbina dodijelila da budeš mudar, odredila je da budeš stranac.

Reklama je racionalna tako da se obraća onome što je u ljudima iracionalno.

Naši putni troškovi do pakla podmireni su. Sami odlučujemo o tome hoćemo li krenuti na taj put.

Kad bi rogonje nosili lampione, ne bi trebala ulična rasvjeta.

Povijest je improvizacija, unatoč umnim tumačenjima i bezumnim rezultatima.

Masline navode na crtež, oblaci na akvarel, a ljudsko lice na ulje. I to je način kako priroda vodi slikara.

Čovjek je biće slobode. Kad nešto odluči, on gubi djelić svoje slobode.

Nema tog odgovora koji bi mogao nadmašiti sadržaj pitanja.

Svako razmišljanje o beskonačnosti množi paradokse.

Principi su ponekad luksuz onih kojima principi ne trebaju.

Ljubav u pjesmi živi duže od ljubavi koja je pjesmu inspirirala.

Bog nije mogao podnijeti svoje savršenstvo, pa je stvorio svijet.

MARINKO MIJOVIĆ (1933., Plav, Crna Gora)

Već pola stoljeća hrvatski aforist Marinko Mijović, živeći u Puli, a pogleda uperena prema jugu, put Otranta otpraća morske valove (jer тамо negdje на najveličanstvenijem europskom jezeru on је rođen) називajući svakoga *brodom bez kormilara* (naslov njegove zbirke aforizama), ali nijednog ne ostavljući bez svoje brilljantne aforističke misli jer valovi, zapravo, i jesu aforizmi mora i jezera – katkad maleni i bistri pa se kroz njih može naslutiti vodena dubina, katkad zapjenjeni i bijesni pa uništavaju sve pred sobom. Objavio je devet zbirki aforizama.

Kako ћemo svoju prošlost prenositi s koljena na koljeno kad smo na koljenima?

Da bi on zaspao, drugi mu moraju brojiti ovce?

Zadnji uspon bile su mu stube koje su vodile na vješala.

More je slano, ali i papreno.

Nasukao se otok na jahtu.

Opalila mužu šamar da mu ucrtala liniju slobodne dlana.

Baš kad smo se našli u blatu do grla, došlo je do redukcije vode.

Istrulio je služeći drugima kao – odskočna daska.

Da ne bi načinili pogrješan korak, stalno se voze mercedesima.

Cipela ga ne prima, opanak ga neće natrag.

I ljudstvo u fotelji može izazvati morsku bolest.

Neke je nestanak mraka zavio u crno.

Vodi rat sa samim sobom; bitku je već izgubio.

Taj je naplatio putne troškove i kad je sišao s uma.

Od svog obiteljskog stabla istesao je stup srama.

BORIS NAZANSKY (1953., Rijeka)

Profesionalnom enigmatikom, haiku poezijom, novinarstvom i aforistikom bavi se ovaj diplomirani inženjer kemije; uređuje zagonetačku reviju *Kvizorama* i ispisuje sjajnu knjigu stihova za djecu. U tome što Japanci cijene i nagrađuju njegove haikue nema ničeg zagonetnog, ali u njegovim *zagoneticama* ima mnogo istočnjačke ljepote.

Ne možete mi ništa – sav sam izvan sebe!

Sve nam bolje ode.

Kod nas nema rasne netrpeljivosti – vlada razna netrpeljivost.

Prinova u obitelji: i najmlađa kći dobila je mobitel.

„Bolje sutra“ i dalje drži nedostižnu prednost od dvadeset i četiri sata.

Vlada im je obećala vjetar u leđa, a oni dali petama vjetra.

Stopa rasta najčešće nestaju bez traga.

Ljubav na svaki pogled – političar pred zrcalom.

Neko vrijeme bio sam ispred svoga vremena – kasnio mi je sat.

Nigdje posla, a toliki uhvaćeni na djelu.

Prosjak je čovjek na svome mjestu.

U novine ulazi svašta – prostor nije pod videonadzorom.

Čuvajte okoliš – ne puštajte mozak na pašu!

Sve za me, otvori se!

Hrvatska – zemlja za sva bremena.

ĐORGI P. PANOV (1960., Strumica)

Još jedan makedonski aforistički maratonac – preko četrdeset godina ispisuje tu najtežu književnu formu. Objavio je brojne knjige, što svoje, što koautorske. Jedan je od organizatora festivala humora u Strumici pod nazivom *Trim erotikon*. Redoviti je suradnik e-lista *Balkanium*. Živi i radi u Strumici.

Da nisu bili slijepi na činjenice, ne bi bili ni slijepi podanici.

Megalomani padaju na sitno kamenje.

Neka misle oni koji ne misle. Drugi će misliti o njima.

Kad se odbijete suočiti s istinom, laž će vam se smijati iza leđa.

Kad vas netko kupi, on vas može cijelog i prodati.

Svaka cenzura zarobljava istinu, a oslobađa laž.

ŽIVKO PAVLOV (1940., Veles)

Najstariji živući makedonski aforist iz ove probrane vrste, što, *ipso iure*, znači da njegov aforistički pijetao koji je zakukurikao već u njegovoj prvoj knjizi aforizama, objavljenoj prije više od pola stoljeća, doista ima dobra aforistička pluća. Živko je jedan od nositelja nove satire u Makedoniji, a bješe i glavnim urednikom u listu za humor i satiru – *Osten*. Svoje umirovljeničkokreativne dane provodi u Skoplju.

Ni šutnja ne ide bez šaptača.

Ono što nam leži na srcu, želimo da nam legne i u postelji.

Svatko će umrijeti, što ne mora značiti da je svatko i živio.

Bio je nesretan. Tražio je kruha, a dali su mu motiku.

Izbacili su ga na ulicu – koja je poslije dobila njegovo ime.

Kad je preskočio posljednju prepreku, postavio se kao sljedeća.

Samo poneki ljudi svojom smrću uspijevaju dosegnuti razinu svojih spomenika.

Misao je ptica s krinkom riječi.

Ulovio sam krupnu ribu, ali se bojim da me ne proguta.

Parola ljudoždera: „Sa mnom, ili u meni!“

Posao je natjerao čovjeka da stane na dvije noge, i da zbog njega pada na sve četiri.

Čovjek je cijeli roman kad se nađe u tvrdom omotu od čamotinje.

Čak i u svojoj drami igram sporednu ulogu.

Uvjeren sam da su poslije Ezopove smrti životinje počele lakše disati.

BOŠKO PERINSKI (1950., Lazaropole – 2009., Skoplje)

Kad prerano izgubite takva čovjeka kao što je bio makedonski aforist Boško Perinski, onda vam se čini da je svijet postao još neobjašnjiviji. Ali, to je samo varka, jer ništavilom tada zavlada još glasnija šutnja koja mnogošto objašnjava. Od svoje trideset i treće godine on je objavljivao aforizme u raznim listovima, sudjelovao je na festivalima humora u Makedoniji i Bugarskoj gdje je bio i nagrađivan. Objavio je tri vrijedne knjige aforizama.

Kad se koristi kao instrument, čovjek pleše kako mu sviraju.

Za razliku od običnog, politički mrtvac svoj pogreb prati uživo.

Među onima koji se ne znaju uvući pod kožu, ima najviše – odranih!

Voda pere sve, osim onog što jezik uprlja.

Neki bi prije ispustili dušu nego vlast.

Čekajući bolje sutra, mnogi su na onaj svijet otišli jučer.

ŽIVKO PRODANOVIĆ (1945., Zagreb)

Još jedan „mladić“ hrvatske aforistike; želimo mu još pet tisuća objavljenih aforizama uz dosadašnjih pet; romanopisac je koji objavljuje aforizme, a to je jedna od sretnijih kombinacija (provjerena na vlastitoj koži, op.a.). O međunarodnim nagradama koje je dobiovaao za svoje aforizme mogao bi i pjesmu ispjevati, jer se iskušao i u poeziji.

Bolja budućnost je droga za siromahe.

I bankari su ljudi. Ako to ne šteti poslu.

Igrao je na kartu poštenja. S označenim kartama.

Izgubio je razum. Negdje između otkaza i pučke kuhinje.

Kažu da sam škrtac. Ne dam ni pet para na to.

Molim poštenog nalaznika mojeg novčanika da svoje zlobne komentare zadrži za sebe.

Nisu sve pokrali. Ostavili su nešto i za svoju djecu.

Politički promašaji mogu ljude teško pogoditi.

Propast svijeta je posljednji veliki projekt čovječanstva.

Starost je došla, ali gospodo, ne brinite. I ona će proći.

Suvremeni karneval – skidaju se lica, maske ostaju.

Šutite! Vaš pesimizam i moj pesimizam ne stanu u jedan razgovor.

Tko tebe kamenom, ti njega istinom o njegovoj ženi.

Vuk sit, a koze na broju. Brojala ih politika.

On je doživio poslovnu propast, osobni krah i bračni brodolom.
Sada je slobodan čovjek.

DANIEL RADOČAJ (1979., Pula)

Svojim radovima zastupljen je u četrdesetak književnih publikacija, piše aforizme, kratke priče i pjesme. Obećavajući je autor, što se vidi i po njegovim uspješnicama na raznim književnim natječajima gdje dospijeva u finala ili pobijeđuje. Očekujemo od njega još veći angažman na polju aforistike gdje je pokazao uočljivu darovitost. Živi i djeluje u Puli.

Čovjekova krila su velika, a obzorje tako malo.

Nobelove nagrade za mir su podijeljene, ratovi i dalje traju.

Da je ljudima umjesto Biblije tolike godine citiran Kafkin „Preobražaj“, danas bi, umjesto u Boga, vjerovali u Gregora Samsu.

Nezgodno je biti pisac, svi te odmah pročitaju.

Kada bismo jačali mozak koliko jačamo pojedine mišiće, možda bismo u životu dohvatali i nešto teže od utega.

Najčešće nam jedino bivše ljubavi traju zauvijek.

Ako niste primijetili koliko je idiota na ovome svijetu, moguće je – jedan ste od njih.

Da Bog postoji nikad ne bih upoznao svoju suprugu. Da Bog ne postoji, ne bi mi sada ona bila bivša.

Ne zavidite ljudima okićenima zlatom; to su samo nečiji rastopljeni zubi.

Hrvatski patriotizam zasniva se na dvije godine radnoga staža i sedam tisuća kuna mirovine.

Prijevara koja iskorištavanim ljudima daje osjećaj korisnosti i zadovoljstva naziva se VOLONTERSTVO.

Želio bih samo podsjetiti domoljubno stanovništvo na stanje u hrvatskoj ekonomiji: barjaci kojima ponosno vijorite, proizvedeni su u Kini!

U hrvatskoj demokraciji riječ naroda ima ozbiljnu govornu manu.

Kod današnjih je žena posve prirodno izgledati posve neprirodno.

Kažu da sam vrlo često kontradiktoran samome sebi u izjavama ili stavovima. Razumljivo, tko pametan se ne bi želio suprotstaviti tom potpunom kretenu.

ZORAN SALAMUNOVIĆ (1954., Split)

Još jedan *nomen est omen* hrvatskog aforizma – k'o Odisej na Itaci živi ovaj osobenjak u Postirama na Braču, zorom zoreći na svojoj terasi s koje zaobalje od Trogira do Omiša ima kao na dlanu, i zapisuje svoje mudrostice i osmislice skraćujući ih, anagramirajući i režući poput biblijskog kralja Salamuna koji je htio razrezati dijete da riješi dvojbu koja je djetetu prava, a koja lažna majka. Ovo sam zabilježio dok sam bio *na rumu pameti* (naslov njegove pretposljednje knjige), a on neka se suprotstavi ako je *van pameti* (naslov njegove posljednje knjige).

Svaki lovac ima svoje meta-staze.

Većina ljudi ostavi nekakav trag u životu. Neki samo od kočenja.

U prljave je halje odjevena – gola egzistencija.

Pije rano izjutra – da preduhitri žeđ.

Nije loše piti – samo treba piti glavom.

Kroz život nije znao plivati pa se utopio – u čaši suza.

Za razliku od prazne vreće, prazni ljudi stoje.

Zašto jednostavno kada može jednostavnije.

I kada mu pukne film, vidi se kraj.

Ugovor s đavlom je odličan – ako ima aneks.

U raju je lijepo, ali je u paklu sauna besplatna.

Pamćenje je najveća ljudska glupost – ako nije iskorišteno.

Riječ je lagana stvar, ali teško održiva.

Ne postoje insekticidi za ljudske mušice.

Uspio se izgubiti – na putu za nikamo.

LJUPČO SILJANOVSKI (1948., Skoplje)

Makedonski je pjesnik, pripovjedač i dramski pisac, neko vrijeme je bio novinar i urednik u listu *Osten*. Radio je na projektu kabarea *Koprivarnik*. Svoju sestransost je iskazao u svojim knjigama različitih žanrova, od kojih su dvije aforističke. Dobitnik je više nagrada za humor, satiru i poeziju. Živi kao umirovljenik u Skoplju.

Domovino, ako zatreba, za tebe ču dati i svoj zagrobni život.

Na natječaj za državnog neprijatelja javio se mali milijun kandidata.

Malo pučanstvo je žrtva svoje velike povijesti.

Ljudožder u njemu poeo ga živog.

Od rada se teško živi; nerad se bolje plaća.

U mojoj državi svatko je svakome narod.

Apokalipsa je došla i otišla – vidjela je da je živimo.

Tko je za jeftinu struju, neka ugura dva prsta u utičnicu.

Baš je sretnik – udarila ga struja po jeftinoj tarifi.

To je elegantan egzekutor – vješa s mašnom na sebi.

Nemamo za kruh, zato jedemo govna.

Ne guraj svoj nos tamo gdje si jednom već zasrao.

Političar je čovjek koji pati u tuđim životima, a u svojima uživa.

Nitko izvana ne smije ugroziti naš idiotizam!

Parola seksualnih revolucionara: *Dolje gaće!*

LENČE STOIMENOVA (1958., Kočani)

Ova divna Makedonka piše aforizme, djeće drame, crta karikature, recenzira. Njen blagi smiješak i blagost u očima kažu da ona želi i može još i više – vrijeme je pred njom. Vjerujemo da će nam darovati još mnogo svojih knjiga različitih žanrova. Živi i stvara u gradu svoga rođenja.

Isključili su nam struju kad nam je trebala zasvijetliti žarulja.

Okupali su nas oni zbog kojih smo cijelo more isplakali.

Krajnje je vrijeme da vidimo ono što se jasno vidi.

Progledao sam zbog onih koji su me htjeli oslijepiti.

Pobjegli bismo mi neprijatelju, ali problem prave naše spuštene gaće.

Kažite Diogenu da ne izlazi iz baćve. Neće naći čovjeka.

RUŽA STOJMILOVA (1951., Skoplje)

Prekrasna dama makedonske poezije i aforistike. Zar njenu pjesničku zanesenost ne potvrđuje i njeno članstvo u literarnom klubu *Čežnja* iz Kočana? A ona se još trudi biti i jedan od organizatora susreta makedonskih aforista u Kočanima gdje živi i radi. Objavila je i knjigu aforizama.

Gola istina ne bi nikad u narod; stidi se!

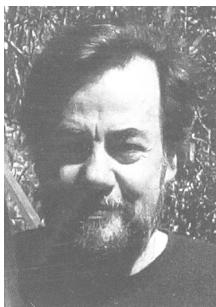
Idemo naprijed, pred nama je zadnji korak.

Krojački zanat ne umire. Sve više je krojača sudbine.

Još od kolijevke sanjao je o državnim jaslama. Sad može mirno spavati.

Imam veliki matematički problem – na mnoge oko sebe ne mogu računati.

Uvijek kad su žene u prednjem planu, muškarci imaju zadnje namjere.

EMIL STRNIŠA (1953., Split)

Vrstan karikaturist, dobitnik Specijalne nagrade na 5. međunarodnom festivalu karikature *Solin 2009*, ne slaže se (gle!) baš previše s onom da *slika vrijedi kao stotinu riječi* jer: što ako je riječ aforistička? I što bi na gornju tvrdnju rekli slijepi i slabovidni? Stoga Strniša kreativnom snagom umjetnički relativizira, ako treba i na vlastitu štetu, izrečenu sentencu spajajući riječ i sliku, i obratno, sliku i riječ, te tako dobiva sjajne aforizme. Njegov alter ego *Zvonko* (karikaturistička kolumna koju je objavljivao u novinama) s tim se u potpunosti slaže.

Puno je lakše udariti šakom o stol, nego na njega staviti komad kruha.

Otkako su mi prerezali pupčanu vrpcu nisam se pošteno najeo.

Brstite lišće dok ste mladi. Trava će vam ionako biti na dohvatu kada ostarite.

Dalje se čuje zveckanje kovanica od grmljavine topova.

To što imaš petlju znači samo da si na pogrješnoj strani konopca.

Za razliku od pijeska, na tvrdu kamenu trag se slabo vidi. Ali, duže traje.

U nas tvrde da krugovi u žitu nemaju nikakve veze sa susretima treće vrste, već isključivo s produženjem domaće.

Živjeli su dugo i nesretni. On sa svojim kratkim fitiljem, ona sa svojim kratkim pamćenjem.

Dan ljudskih prava slavi se 10. prosinca svake godine, a krši sve ostale, uključujući i navedeni.

Nemoj da te previše ima. Tako se nudiš kao meta onima koji bi da te nema.

Volite oblake? Nije ni čudo, vaši grijesi imaju dugačke sjenke.

Saznanje da vas voli nekoliko milijardi ljudi budi gorku spoznaju – a šta je s ostalima?

Tko svojoj obitelji ne može pružiti mali raj na Zemlji, ne treba tražiti ni veliki na nebu.

Na kraju teksta svake dobre knjige trebao bi biti zarez a ne točka.

Ako niste u stanju taj ugljik u grafitu pretvoriti u dijamante na papiru, okanite se olovke.

TOMISLAV SUPEK (1939., Ilok)

Reći da je ovaj bard hrvatskog aforizma ispisao petnaestak aforističkih knjiga bilo bi prešturo, dodati još, zavirivši u duhovnu zavjetrinu njegova životnog kurikula, da je zagazio u osamdeset i četvrtu jesen svoga života, bilo bi ne samo nizanje šturost na šturost, već i sasvim pogrešno jer on je proživio još najmanje tri takva života – trnovita, slavolučna, ponizna, osvemirena. Stoga je Mladen Vuković u predgovoru jedne njegove knjige s pravom istaknuo: „Iskustvo, zbilja, nadahnuće, empatični poriv da nas svojim ljekovitim zapisima popravi, sve je to postalo saveznikom u podnošljivoj lakoći suspektna Supeko-va aforiziranja. A kako slavni hrvatski jal ima armiju svojih zanovijetala, možemo očekivati i nove kronike ovoga kroničnog i nepokvarljivo dobrog aforista! Čiste česte čestitke!“

Oni koji su poginuli za bolje sutra nisu ni sanjali da će mo sahraniti i bolje danas.

Imate samo dva ubojstva.

Ne dolazi u obzir da dođete na duplericu naših novina.

Od duhanske industrije država uzima novce – narodu ostaje dim.

U Hrvatskoj imamo problem s novinama.

Sve su prodane.

Svjetska kriza je htjela zakucati na naša vrata i upozoriti nas.
Nije mogla – vrata su bila otvorena.

Zbog transparentnosti rada predlažem uklanjanje svih tepiha iz vlade.

Čuvamo ljepote Lijepe naše. Ponegdje i minskim poljima.

Poštujemo europske vrijednosti.

Primjerice – švedski stol.

Već trideset godina imamo recept za bolju Hrvatsku. No, ne podižemo lijek.

Dali su nam prazna obećanja i ispunili su ih.

U poslovanju te stranke sve je bilo čisto.

Čak su i novac oprali.

Nekim političarima jer mozak vanjski suradnik.

Zasluge nekih naših vlada treba istaknuti na pola koplja.

Nisam prošao na kvizu. Trebalo je nabrojiti pet poštenih političara.

Učim engleski. Ne želim biti nepismen u svojoj zemlji.

JELENA ŠIPEC (1959., Osijek)

Odletjela je ova vrla dama *na krilima ljubavi* (naslov njene pjesničke zbirke) u daleku Australiju potražiti svoju životnu, a svakako i književnu sreću, te sada u megapolisu Brisbaneu sabire svoje pjesničke i aforističke misli. Kada objavi svoju prvu zbirku aforizama, bit će to interkontinentalni događaj kojim se rijetki hrvatski aforisti mogu pohvaliti.

Kako god puzio, ipak napreduješ.

Najsnažniji dodir dopire iz dubine oka.

Skromnost je vrlina dok je nisi svjestan.

I neprijatelj je prijatelj, samo što to još nitko nije shvatio.

Ne dotiči moje bore, to je dugogodišnja zbirka.

Ono što ne poznaješ, ima rogove.

Na mojoj jastuku samoće san je luksuz.

Bijeg od sebe je bijeg od svoje sjene.

Neprestano kasnimo, a prije vremena umiremo.

Skloni oružje, najžešće bitke su iznutra.

Uhvati svoj ritam, tuđi korak peče tabane.

Kaktus je izluđeni krastavac.

Kuća je mjesto, dom je ljubav.

Govor ima svoju težinu, osobito dok šutimo.

Najljepši hram je neokaljana duša.

SOFE ŠTERJOSKI (1949., s.Lavčani, Kičevo – 1984., Skoplje)

Vrstan makedonski aforist i humorist, no i pjesnik, dramatičar, kazalištarac. Odavna fizički neprisutan, no njegov (još uvijek) živi duh s nama je: u aforizma, humoreskama, epigramima, dramskim tekstovima, pjesmama i pričama za djecu i odrasle. Humoristični list *Jež* ga je posmrtno odlikovao za životno djelo. Bio je sjajan prevoditelj. Jedan je od nositelja nove satire u Makedoniji.

Goli domoljub i u zastavi vidi materijal za gaće.

Čovjek od pet para, a milijarder?

Ako misliš biti temelj, oprosti se od sunca!

Kad su mu rekli da treba zadovoljiti pravdu, počeo je otkopčavati hlače.

Da je znao za direktore, narod u prošlosti ne bi pjevao o zmajevima.

Tražeći djetelinu s četiri lista, ostao je bez ispaše.

Sisanjem dokazuju da domovinu vole kao majku.

„Sve će biti u redu!“ obeća kaos.

Nevin je poput janjeta. Ne gine mu ražanj.

Ako želiš s nekim biti na udaljenosti, postani njegov susjed!

Ironija je kad Kain propovijeda bratstvo.

Prijeti mat – na potezu su skrenuti!

Bacili su ga u snijeg da ne bi sve vidio crno.

Venera je slična Zemlji – ni na njoj nema života!

DRAGANČO TASEVSKI IZVORSKI (1955., s.Lavčani, Kičevo)

Makedonski aforist koji se humorom i satirom bavi skoro pedesetak godina, može se reći, otkako je diplomirao pravnu znanost, što je, da se našalimo, „pobjeda umjetničke pravde“. Dobio je veliki broj nagrada na festivalima humora, u pripremi ima tri knjige aforizama. Živi i djeluje u Kičevu.

Isprani mozgovi su najveći mentalni deponij.

Doveli su nas do provalije da nam pokažu put.

Oni koji nemaju srca najsnažnije se udaraju u grudi.

Pokraj toliko vampira normalno je da smo društvo bez duha.

Najbrži put do dna je tapkanje u mjestu.

Došao sam sebi, ali nisam naišao na dobar prijam.

VASIL TOLEVSKI (1956., Budimpešta, Mađarska)

All rounder makedonskog humora i satire, ponajbolji aforist s obiju strana Vardara, ali i šire; jedan od najboljih u Europi. Treba li u njegovu slučaju govoriti o objavljenim knjigama, nagradama, antologijama, prevođenju na strane jezike? Možda samo to da je glavni urednik e-lista *Balkanium*, sjajna projekta objedinjavanja i oživljavanja posrnulih i ugašenih humorističnih listova na teritoriju bivše države. Živi i radi u Skoplju.

Ne postoji loša vlada. Sve su dobre za rušenje.

Da nema grobova, u mojoj državi ne bi postojalo ništa što je po mjeri čovjeka.

Posljednji Mohikanac i zadnji Makedonac imaju istu sudbinu – nemaju poglavicu!

To što smo potonuli do dna, dokaz je da ništa ne radimo površno.

Kod nas nema nezaposlenih. Tu svi rade jedan protiv drugog.

Prvi znak da ste potonuli je kad svi oko vas šute kao ribe.

Čovjek bez zuba je štovani član obitelji. Manje jede.

Zdravstveni bilten naše vlade je odličan. Pola vlade je zdravo.

Dokazali smo da nismo balvani. Potonuli smo!

Naša država je arhitektonsko čudo. Nema temelja.

Imamo više lopova nego znanstvenika. To je dokaz da lopovi
brže uče.

U moje ime može glasati bilo koja budala. Razlika se ne će ni
primijetiti.

Predsjednik i premijer trebaju biti kao jedan. Zašto da narod
dva puta psuje?!

Na europskom putu nema ograničenja brzine. Zato i puzimo.

Naši bolesnici nemaju vremena brinuti o svojem zdravlju. Moraju voditi državu.

Nemoguće je utvrditi točan broj budala. Svaki dan se rađaju.

Naš čovjek brzo rješava probleme. Samo što mu daju kruha, on ga odmah pojede!

Televizor je velika stvar. Inače, kako bi u njega stalo toliko budala?

Naša politika nas je dovela dovde. Za dalje će nam trebati krila.

Najbolje se spava na klupi. Osobito ako je poslanička.

Narodu koji je na koljenima ne trebaju cipele.

Mafijaš ne može biti bilo tko. Mora barem biti blizak vlasti.

Medvjed nikada ne igra ispred kuće u kojoj teku med i mlijeko.

Da biste se utopili, ne treba vam voda. Dovoljno je da od zemlje napravite pustinju.

Otkad su diplome postale mjera za pamet, pameti imamo samo na papiru.

Papir sve trpi. A i narod nije za podcjenjivanje.

Nismo tragedija. Zar ne vidite da nam se svi smiju?!

U Bibliji piše: „Ne kradi!“ Ali, gdje se vidjelo ili čulo da ministri čitaju Bibliju?

Fotelje su za velike stražnjice. Male ne mogu stati u njih.

Više volim našu vladu nego svoju ženu. Vlada me redovnije seksa.

Kad su političari saznali da istina boli, zauzeli su obrambeni stav. Počeli su lagati.

(Aforizme Vasila Tolevskog izabrao Zlatko Tomić)

ZLATKO TOMIĆ (1954., Split)

Rođen je na Silvestrovo 1954. godine, što ga je i odvelo u aforiste, i to one gorčeg tipa, jer dok se svi tog dneva pripremaju za proslavu Nove godine, on nema volje ni sam sa sobom proslaviti dan kad se jedno ljudsko lišće slučilo ugledati jedno svemirsko Lišće. No, kad ta gorčina malo popusti, piše romane, pjesme, drame, aforizme. Trenutačno je tajnik Udruge hrvatskih aforista i humorista. Živi i stvara u Splitu.

Padnimo u zaborav dok nas još ima.

Ništa ne čitam, a i to jedva stižem.

Gladovao je ispred svog vremena.

Ne penjite se na stablo, još nije kraj povijesti.

Mrmljajući sebi u bradu naučio je sve strane jezike kojima govore robovi.

Jutros sam se probudio radostan kao da sam sretan.

Više ne spaljuju knjige. Površno ih čitaju.

Možda nam se ljubav dogodi; nitko joj još nije rekao za nas.

Ovakve države nema nigdje. Rijetko je i kod nas.

Asteroid rijetko pogodi Zemlju, slava još rjeđe promaši glavu.

Zamolio sam je da mi bude tihom patnjom dok se moj majstor
tona ne vrati s odmora.

Što će mi odrješene ruke? Misli mi drikešite, pobogu!

Pokupio se i otišao. Bolje i to nego da smo ga mi skupljali pa da je ostao.

Vidio bih ja vas da se iznenada nađete u svojoj koži.

Izašli smo iz totalitarizma. Treće autobusno stajalište u predgrađu civilizacije.

NIKOLA TRGOVČIĆ (1946., Bački breg, Sombor – 1985., Pula)

Prerano ugašen talent, hrvatski aforist Nikola Trgovčić bio je novinar, aforist, kozer, naboden na *trn* (pseudonim) nesmiljena i sjeciglava žurnalizma; značajke njegova rukopisa su fino jezično nijansiranje, čistoća misli i neuobičajena urednost teksta. Svevremen, uvijek aktualan, živ, darovao je svojoj Puli, u kojoj je proveo većinu života, ali i cijeloj duhovnoj Hrvatskoj, vrckavu, živu, zabavnu humorost. Hvala ti, Nikola!

Mnogi poštju zastavu samo zbog straha od štapa na kojem se ona nalazi.

Dužina mira ovisna je o broju mrtvih koje treba pokopati.

Odlično vladam s desetak jezika. To su jezici mojih podčinjenih.

Zdravlje je najveće bogatstvo – jer bolesnik kod nas mnogo toga plača.

Ako nemate što reći, održite govor.

Na grješkama se učimo. Ipak, od kirurgove grješke pacijent može jako malo naučiti.

Čini se da je sasvim normalno što babica nakon rođenja djeteta pere ruke.

I životarenje ima svoju draž: čovjeka može usrećiti obična pogacha.

U svakom čovjeku živi životinja. U pitanju je samo kvaliteta kaveza.

Ne znam tko je izmislio lijepo ponašanje. Jači sigurno nisu.

Cilj opravdava sredstvo za uspavljanje.

U nama ipak tinja kanibalizam – veseli nas kad vidimo čovjeka u sosu.

Ja vjerujem u bolju budućnost, a moj prijatelj vjeruje da je Napoleon.

Život mi je bio tako neznatan da sam ga morao promašiti.

Vrlo uspješno možete sagraditi i ako vam fali daska.

DENIS VIDOVIĆ (1988., Sisak)

Ako si mlad, ako se zoveš Denis i ako si svojim talentom zauzeo komadić Zemljine kugle pa makar na njoj morao postaviti i plakat da to objelodaniš i prokomentiraš (a izradbom plakata se bavi i D.V.), onda imaš sve preduvjete da svoj život ispuniš mudrošću pretočenom u velik broj knjiga aforizama; jednom riječju, osigurao si da na tebi aforistički svijet ostane. Vidović je bio vidovit i dalekovidan te je na vrijeme osigurao svoje mjesto u hrvatskom mudroslovnom arhivaru o kojem se živodajni UAH brine, makar to bilo i budućim djelima, nebitno.

Ja sam ono što me prvo privuklo kod mene.

Želim da mi na grobu piše nešto lijepo. Na primjer, moje ime i prezime.

Ako ste se probudili, dan je dobro počeo.

Za blagdane nikad ne čistim. Godi mi božićni izgled štalice.

Obožavam romantične večere za dvoje; samo hrana i ja.

Ne planiram veliko vjenčanje. Samo par ljudi, bez mladenke.

Ljudi rado dijele savjete. Ne koriste im, a ne vole da im stoje.

Život je nepredvidiv. Budite spremni na najbolje.

Djevojci odmah dam do znanja tko je u našoj vezi glavni, a tko šuti, sluša i piše aforizme.

Ako nigdje ne vidite izlaz, vjerojatno ste već vani.

Ako vas poslodavac nikad ne isplaćuje, plaća vam nikad ne kasnici.

Izgled je vrlo bitan. Ne poznajem nikoga tko ne izgleda.

Nadam se da mi na sprovod neće doći previše ljudi. Gužve me ubijaju.

Ako mislite da nema ništa slađe od osvete, vrijeme je da konačno probate kremšnите.

Nisam lud da to ne budem.

ĐURĐA VUKELIĆ ROŽIĆ (1956., Vidrenjak, Kutina)

Ova ljupka dama hrvatske književnosti živi u Ivanić-Gradu, stvara na hrvatskom i engleskom jeziku te kajkavskom narječju. Kratkopričašica, liričarka, haiku-pjesnikinja i aforistica, pokupila je mnoge nagrade u zemlji i inozemstvu. Njena energija je bezmjerna jer osniva udruge, prevodi, uređuje, antologizira (za antologiju hrvatskog haiku pjesništva na međunarodnom natječaju dobila je nagradu za knjigu godine). Objavila je i tri zbirke aforizama.

Kada političar nije uspješan, on postaje još uspješniji.

Da naša ministarstva štrajkaju glađu, nahranili bismo sve projake i siromahe.

Političar koji gleda kako vrijeme odnosi njegove neprijatelje, panj je na obali rijeke.

Ne postoji prst sudbine, samo ruka prijatelja i šaka neprijatelja.

Prije računalne revolucije prsti sudbine bili su mnogo sporiji.

Baklju velikog čovjeka slijedi mnogo sjena, a vatru strasne žene mnogo baklji.

Problem u braku nije seks, novac i ljubav, već predvidljivost svega toga.

Za recesiju su krivi siromašni ljudi koji ne piju alkohol, ne puše cigarete, ne troše lijekove... I prirodno lijepe žene.

Uspjeh budale čini jednako štetu kao i neuspjeh učena čovjeka.

Ako je novac prljav, zašto je zabranjeno prati ga?

Iseljavanje iz Hrvatske je stara stvar, iseljavanje iz EU Hrvatske je novi hit.

Bračna postelja im je sve veća unatoč tome što su oni sve deblji.

Bolje hraniti oblak kruhom, nego psihopata dobrotom.

Da štrajkaju estetski kirurzi, prepoznali bismo stare prijatelje.

Rasprodaja kreveta: Snovi gratis!

MIROSLAV VUKMANIĆ (1954., Zagreb)

Vjerojatno najveći arhivar hrvatskog aforizma, urednik, priredivač, pjesnik, slikar, pomalo i skladatelj i da, svakako, aforist koji je, ako umijeće pisanja aforizama želimo izraziti šahovskih rječnikom, uvijek na *potezu* (naslov njegove zbirke aforizama). Živi i djeli u Stupniku (s rimskom cestom) pokraj Zagreba koji je dovoljno velik da primi sve duhovne kozmopolite poput Miroslava.

Aforizam je smiješak uma.

Što će bakama *Windowsi* kad imaju klupu ispred kuće.

Kad zvona zvone na vrijeme, ne tale ih u topove.

Odljev mozgova prerastao je u bujicu.

Slušaj ono što ti ljudi ne kažu.

Darwin se zamjerio i ljudima i majmunima.

Pijancima blagdani idu na jetra.

Prosjaci su pred crkvom upravo zbog onih koji sjede u prvim redovima.

Maštu može nadići jedino stvarnost.

Kritičar je vuk s pedigreom.

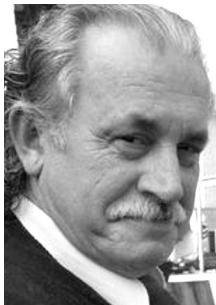
Najviše peglaju kartice oni s izgužvanim licem.

Ako služiš Bogu, nisi sluga.

Pčele i mravi nemaju sindikat.

Biblija se čita životom.

Komunizam nije bio čak ni to.

FRANO VUKOJA (1949., Ljubotići, Široki Brijeg, BiH)

Raspon književnog zanimanja ovog prebivanjem Širokobriježanina širok je pa se, uz to što je objavljivao zbirke aforizama, bavio novinarstvom, ispisivao humoristične kronike, pisao romane te objavio četiri CD-a aforizama. Što se tiče jezgrovitosti, jasnoće, slikovitosti i alegoričnosti, mladi aforisti bi morali učiti od njega, da im se ne dogodi da kažu: *Mozgu na paši je kao bubregu u loju.*

Nema zime za one koji će u pakao.

Najbolje je ono strašilo koje najviše sliči na čovjeka.

Rob strasti misli da je svoga tijela gospodar.

Kad istina procuri, laž više ne drži vodu.

Prošli smo sito i rešeto, sad nas – cijede.

Malo je ljubavi na ovom svijetu. Tek toliko da svijet postoji.

Ljudi s najviše vijuga u mozgu slijede baš liniju srca.

Mnogima je svega preko glave. Osim kose.

Oni koji su dobro potkovani moraju imati – konjske živce.

Žabokrečinu je džabe krečiti.

Tko ne može sastaviti kraj s krajem, mijenja – sredinu.

I nepotizmu je obitelj na prvom mjestu.

Oni što nam mažu oči paraju nam uši.

MLADEN VUKOVIĆ (1958., Split)

Sadašnji predsjednik Udruge hrvatskih aforista i humorista, Imočanin uhom i duhom, a Splićanin kruhom, objavio je i priredio mnoštvo humorističnih i pjesničkih knjiga; svoju profesiju novinara-urednika iskoristio je da na *Radio Splitu* ustoliči i ozimzeleni rado slušanu humorističnu emisiju *Kad se smijah, tad i bijah*. Za svoje umjetničko i novinarsko stvaralaštvo dobio je mnoga priznanja. On je *all round* igrač splitske humoristične scene – nestrpljivo čekamo njegovo novinarsko umirovljenje za njegovo još veće i predanje aforističko-humoristično angažiranje.

Srednjak ne smije biti kažiprst.

Po uzoru na pranje mozga, i domaćice koriste omekšivač.

Brak je prečesto ozakonjenje ljubavi od koje nije ostalo ništa.

Vrag je došao po svoje. A mi mu to već triput preprodali.

Od svih vjetrova najbolja je bura smijeha.

Ljubav je slijepa, ali ipak napipa novčanik.

Nekima je u životu pozitivna samo dioptrija.

Ubi nas žega. Stalno je pet do dvanaest.

I začeće je svršen čin.

Lako je izabrati ženu godine, teško ženu života.

Aforizam se igra riječima: Nečovječe, ljuti se!

Da sam ministar uprave, mrtvi bi glasali samo preko mene mrtvog.

Čizma glavešinu čuva.

Vješta žena u suzi opere prljavo rublje.

Najviše prljava rublja skriva se ispod crvenih tepiha.

DARKO ŽIGROVIĆ (1976., Zagreb)

Živi u malom gradiću Svetom Ivanu Zelini (gdje je i zaposlen) u kojem održava svoj mali park s tridesetak vrsta različitog ukrasnog grmlja i bilja. Možda je ondje i ispisao svoje najbolje aforizme? Bilo kako bilo, mi ćemo pratiti hoće li prije u njegovu parkiću izniknuti kakva vrijedna endemska vrsta ili će je preteći neka od njegovih triju knjiga aforizama u pripremi.

Dok je bubreg u loju, nitko ga ne želi donirati.

Sudac je bolestan pa se rasprava odgađa do bolesti svjedoka.

Duboko se zamislio i više nije izronio.

Probio je strop i krov tako da može živjeti iznad svojih mogućnosti.

Većinom glasova prijedlog je bio izviđan.

Radna snaga nam je jeftina. Istina, takav prigodni popust traje već desetljećima.

Poslije satova večernje škole za bravara, praktični dio nastavio je noću.

Pomaknuo je granice svojih mogućnosti. Sad je postao nemo-guć.

Artiljerija je u pripravnosti. Svi spavaju kao topovi.

Ma kakva god zlatna vremena bila, netko uvijek potegne za olovom.

Ne zadovoljavam se mrvicama sa stola. Uzimam i one s poda.

Poduzeća su kao zračne luke. I radnici čekaju svoj red letenja.

Ne bojim se podmetanja nogu. Ja svoj uspjeh dugujem puzanju.

Da su Trojanci gledali konju u zube, grad bi im još bio čitav.

Sirotinja lako živi od prvoga do prvoga, ako je to isti dan u mjesecu.

BRAĆA NA ISTOJ VATRENOJ LINIJI

Znameniti poljski književnik Gabriel Laub smisao za humor i potrebu za njim izrazio je sljedećim riječima: „Neki narod nema manje ili više smisla za humor od drugog. Postoje samo narodi kojima je više potreban da bi preživjeli.“ Slijedom toga, da bi zajedno preživjeli, ponajbolji aforisti hrvatskog i makedonskog naroda, na inicijativu hrvatskih aforista, prionuli su ostvariti pionirski pothvat – zajednički predstaviti svoj rad u jednom hvalevrijednom zborniku aforizama, pod naslovom *Misaoni slapovi*.

Još od vremena Juvenala, kojeg neki drže rodonačelnikom satire, postojala je težnja da se kritičkim promišljanjem života stvara ozračje za poboljšanje društva. I književnost, kao specifična djelatnost, dala je svoj obol u tome da se izražavanjem nezadovoljstva nad stvarnim društvenim stanjem preventivno djeluje na društveni život. U tom smislu mnogi autori su nadmašili sami sebe i postali uzdanice literarnog stvaralaštva u svojim zemljama. Svakako, pri stvaranju ovakvih antologijskih knjiga teško je izbjegći onaj osjećaj da nije sve učinjeno kako bi trebalo, odnosno, kako bi drugi htjeli da se uradi. Ali, snaga tih literarnih pokušaja je hrabrost i duboka pronicavost, ozbiljnost i analitičnost kod svakog autora pojedinačno i, na kraju, ali ne i najmanje važno, odabiranje onoga što je po autorovu mišljenju kvalitetno da bi se konačni proizvod predočio čitateljskoj publici. Oni se, pritom, i ne plaše negativne kritike jer ona, u određenom smislu, može biti vodič za buduća, još uspjelija djela ovog žanra.

Kolege i prijatelji iz *Udruge hrvatskih aforista i humorista* su u proteklom razdoblju plasirali veoma mnogo aforizama koji su prevladavali na hrvatskoj sceni humora i satire. Taj put smo slijedili i mi, makedonski aforisti, savjesno odabirući, po našem mišljenju, najbolje radove, ne bi li se u što povoljnijem svjetlu predstavili hrvatskoj publici.

Koliko smo uspjeli u tome, pokazat će vrijeme.

Ipak, najvažnija stvar u svemu ovome vatru je koja se razbuktala kod stvaratelja, jer je doseg aforističkog i literarnog djelovanja proširen i na teritorij bratske nam Hrvatske. Premda su mnogi humoristični listovi ugašeni u objema zemljama, ovaj projekt je nova iskra koja, u pozitivnom smislu riječi, može zapaliti i šire područje. Nadamo se da ćemo *Misaone slapove* uspjeti objaviti i u Makedoniji i time još više učvrstiti dojam da se aforizam na velika vrata vraća na teren na kojem je godinama prisutan.

Nadamo se da će ovim primjerom suradnje krenuti i aforisti u drugim zemljama, da će ovakvi zajednički zbornici utrti put za suradnju i s aforistima iz drugih zemalja. Upravo vođeni tom idejom, u Makedoniji smo osnovali elektronički list za humor i satiru *Balkanium* koji je otvoren svim balkanskim piscima humora i satire te karikaturistima.

Na taj način želimo svima pokazati da smo nepresušan izvor kreativnog satiričkog stvaranja i da je pred nama sjajna perspektiva.

Poštovani kolege koji ste dali ideju za ovakvu suradnju, zahvaljujem u ime makedonskih autora, zahvaljujem što ste nam dali priliku da svojim uradcima izmamimo osmijeh i na licima čitatelja izvan Makedonije. Jer, aforizam je univerzalan ako se bez velikih teškoća može razumjeti i na drugim jezicima, a ne samo autorovom. A *Misaoni slapovi* su dokaz da se, ako se hoće, sve može. A mi i vi hoćemo.

Vasil Tolevski

KAZALO

BJELOKOSNA KULA OD KARATA..... 5

Ivo Mijo Andrić	9
Marijan Andđelkovski.....	12
Jane Atanasov.....	15
Josip Balaško	17
Zvonimir Balog.....	20
Toma Bebić.....	23
Đuro Bel.....	26
Marko Ivica Blažević.....	29
Drago Bosnić.....	32
Ivan Boždar	35
Ivan Bradvica	38
Ljupka Cvetanova	41
Jozo Čizmić	43
Vitomir Dolinski.....	46
Jandre Drmić.....	48
Zvonimir Drvar	51
Nađan Dumanić	54
Aco Đorgiev	57
Nataša Đorđijoska Ćurčiska.....	60
Mile Đorđijoski.....	62
Risto Filčevski	65
Zlatko Garvanović.....	68
Georgi Hadji-Vaskov.....	71
Abdurahman Halilović	72
Zdravko Horvat	75
Dimitar Iliev Vilazorski	78

Sokole Ivanovski	80
Danko Ivšinović	81
Dražen Jergović	83
Juraj Jurjević	86
Pajo Kanižaj	89
Ivan Karadak	92
Vlado Karakaš	95
Ivan Katić	98
Atanas Krlevski	101
Tonka Lovrić	103
Danica Majnarić	106
Robert Marić	109
Velimir Matutinović	112
Marinko Mijović	115
Boris Nazansky	118
Đorgji P. Panev	121
Živko Pavlov	122
Boško Perinski	124
Živko Prodanović	125
Daniel Radočaj	128
Zoran Salamunović	131
Ljupčo Siljanovski	134
Lenče Stoimenova	136
Ruža Stojmilova	137
Emil Strniša	138
Tomislav Supek	141
Jelena Šipek	144
Sofe Šterjoski	147
Dragančo Tasevski Izvorski	149
Vasil Tolevski	150

Zlatko Tomić	155
Nikola Trgovčić	158
Denis Vidović	161
Đurđa Rožić Vukelić	164
Miroslav Vukmanić	167
Frano Vukoja	170
Mladen Vuković	172
Darko Žigrović	175
BRAĆA NA ISTOJ VATRENOJ LINIJI.....	179

